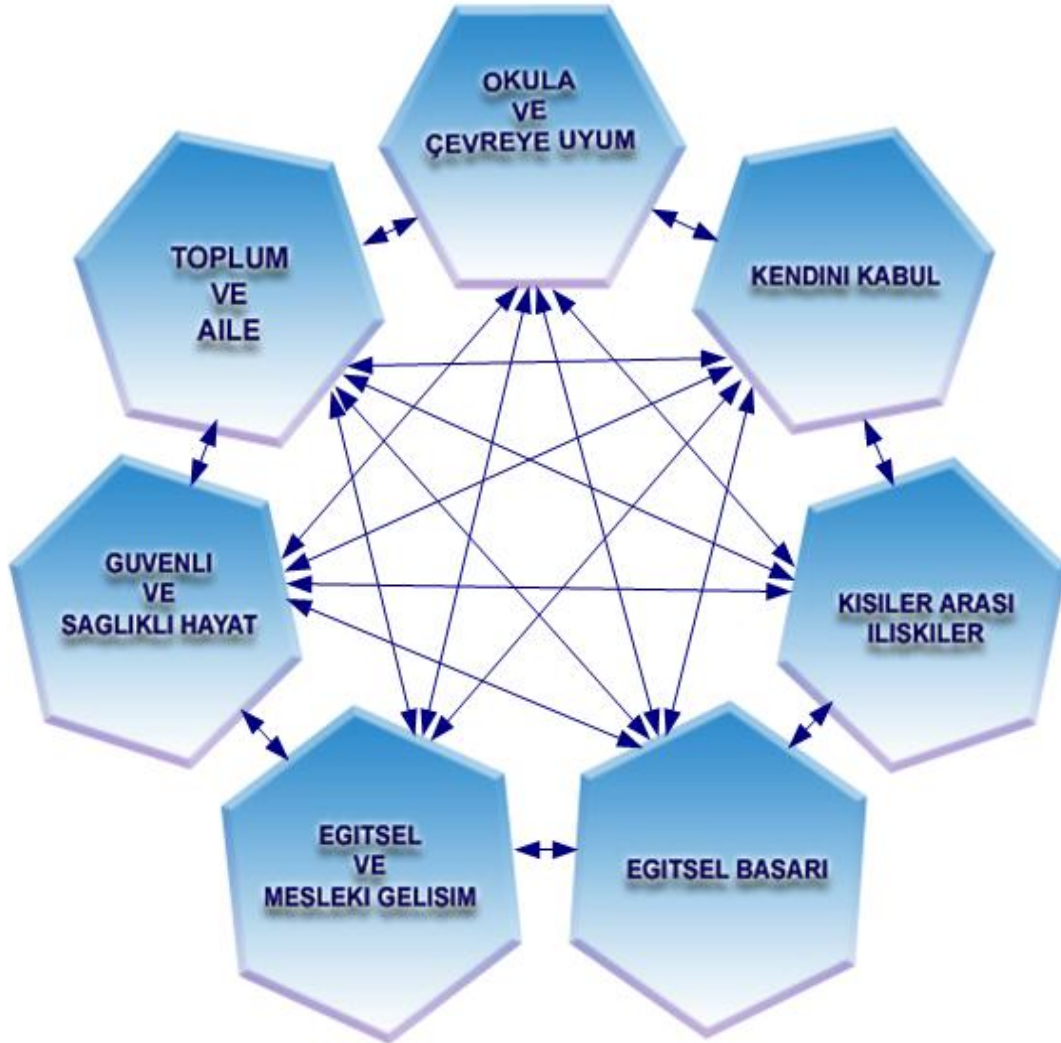

**T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü**

**ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE
YÖNLENDİRME DERSİ PROGRAMI**

12.SINIF ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

ANKARA-2011

T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

“Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı” 14.04.2011 tarih ve 37 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile 2011–2012 Öğretim Yılından itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu programa göre; derslerde ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve benzeri eğitim aracının kullanılmaması, sadece öğretmenlerin kullanması amacıyla ilgili Genel Müdürlük tarafından öğretmen kılavuz kitabının hazırlanarak dağıtımının yapılması Kurul Kararı ile kabul edilmiştir.

Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı
12. Sınıf Etkinlik Örnekleri

Ortaöğretim kurumları ders dağıtım çizelgesindeki rehberlik saati uygulaması 14.04.2011 tarih ve 37 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile “Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi” olarak düzenlenmiştir. Programda değişiklik yapılan kazanımlara yönelik olarak Uzm.Psk.Dan. Cevriye GÜLEBAĞLAN ve Psk.Dan. Didem GÜLSARAN tarafından örnek etkinlikler (1, 2, 3, 6, 21, 30) hazırlanmıştır. Hazırlanan etkinlikler, 2007 yılında Prof.Dr. Serdar ERKAN editörlüğünde Uzm. Psikolog Şükran KILIÇ, Psikolog K. Ayla SIRIKLI tarafından hazırlanan İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Ortaöğretim Etkinlik Örnekleri ile birleştirilmiştir.

ANKARA-2011

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
ETKİNLİK SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR	4
ETKİNLİKLERİ UYGULARKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR VE ÖNERİLER	5
ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE YÖNLENDİRME DERSİ PROGRAMI 12.SINIF ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	9
12. Sınıf Kazanımlarının İşleniş Sırası.....	10
12. Sınıf Kazanımlarına İlişkin Etkinlik Örnekleri	11
EKLER	
EK 1: “Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı” Yeterlik Alanlarına Göre Kazanımların Dağılımı	77
EK 2: “Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı” Yeterlik Alanlarına Göre 12. Sınıf Kazanımları ve Kazanımlara İlişkin Açıklamalar	83
EK 3 : 12. Sınıf Kazanımlarına İlişkin Etkinlikleri Hazırlayanlar ve Etkinlik Numaraları	86
KAYNAKÇA	87

GİRİŞ

Bireyin hayatında başarılı ve mutlu olabilmesi için bazı niteliklere sahip olması gerektiğini, rehberliğin amacının da bireyin bu nitelikleri kazanmasına yardım etmek olduğunu belirten Erkan (2003), bu nitelikleri; verimli çalışma, sınava hazırlanma, zamanı iyi kullanabilme, etkili karar verme, problem çözme, plan yapma becerileri, kendini tanıma ve kabul, etkili iletişim, meslekleri tanıma, kendi yetenek, ilgi ve kişilik özellikleri ile öğrenme konuları ve meslekler arasında bağ kurabilme, öğrenme ve çalışmaya yönelik olumlu tutumlar, toplum hayatına uyum sağlayabilme ve katkıda bulunmak için gerekli sorumluluk, başkalarına saygı ve yardımlaşma gibi değerler şeklinde sıralamaktadır.

Bu kitapta yukarıda belirtilen nitelikleri içeren; öğrencilerin psikolojik açıdan sağlıklı, kendini tanıyan, güven duyan, kendine uygun eğitsel ve mesleki kararlar alabilen kişilerarası iletişim becerileri gelişmiş, kendini doğru ifade edebilen, üretken ve yaşamdan zevk alan bireyler olmalarına yardımcı olma gibi kazanımları gerçekleştirmeye yönelik etkinlikler yer almaktadır.

Etkinlikler planlanırken öğrenciyi aktif bir katılımcı ve problem çözebilen bir birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşım temel alınmıştır. Buna göre, öğrenciler öğretilen birey değil araştıran, sorgulayan, öğrenen, kendi iç kontrolünü sağlayan, sorumluluklarını üstlenen bireyler olarak görülmektedir.

Etkinlikler gelişimsel ve önleyici rehberlik anlayışı temel alınarak hazırlanmış ve öğrencilerin gelişimsel özellikleri dikkate alınmıştır.

Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı, Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı değil, onun bir parçasıdır.

Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı Etkinlik Örnekleri, bu programdaki kazanımların gerçekleştirilmesi için hazırlanmıştır. Söz konusu program, Erkan ve arkadaşları (2006) tarafından Kapsamlı Rehberlik Programları temel alınarak hazırlanan **Okul PDR Hizmetleri Programı Modeli'nin** hizmet alanlarından Grup Rehberliği bölümünde yer almaktadır.

Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı'nda yer alan kazanımların etkinlikleri sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanacaktır. Bazı kazanımların etkinlikleri özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için okul rehber öğretmeni tarafından uygulanacaktır. Okul rehber öğretmeni yoksa ya da okul rehber öğretmenin etkinliği uygulayacağı durumlarda bu etkinlikler yerine öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları, okulun özellikleri göz önünde bulundurularak sınıf rehber öğretmeni tarafından farklı etkinlikler yapılabilir ya da diğer etkinliklere daha geniş yer verilebilir.

Bu kitapta ortaöğretimde her sınıf düzeyi için 30 haftalık etkinlik sunulmuştur. Geriye kalan 6 hafta ise, programda da belirtildiği gibi rehberlik faaliyetlerine ilişkin test, envanter uygulamaları, meslek gezileri, seminer vb. için kullanılacaktır.

ETKİNLİK SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

Etkinlikler Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi Programı'ndaki kazanım işleme sırasına göre verilmiştir. Ancak bu sıralama değişmez bir kural değildir. Okul imkân ve koşullarına göre düzenlemeler yapılabilir. Ancak birbiri üstüne inşa edilen etkinliklerin sıralamasında değişiklik yapılmamalıdır. Örneğin; öfke yönetimine ilişkin üç etkinlik ard arda sıralanmıştır.

Tüm okullarda aynı etkinliklerin kullanılması zorunlu değildir. Zaten bu söylem rehberliğin temel ilkelerine de aykırıdır. Bu etkinlikler birer örnektir. Okulun, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre, kazanıma bağlı kalınarak farklı bir etkinlik uygulanabilir ya da aynı etkinlik yeniden düzenlenerek kullanılabilir. Farklı okul türlerinde okulun özelliklerine uygun olmayan etkinlikler yerine öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları, okulun özellikleri göz önünde bulundurularak farklı etkinlikler yapılabilir ya da diğer etkinliklere daha geniş yer verilebilir. Yapılacak olan değişiklikler sınıf öğretmenleri tarafından değil, sınıf öğretmenlerinin önerileriyle rehber öğretmen, yoksa Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu ile okulun ve öğrencinin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.

Etkinlikler hazırlanırken, etkinliklerin uygulanabilir olması göz önünde bulundurulmuştur. Etkinlik uyarlarırken ya da yeni etkinlik üretirken aşağıdaki kriterler göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlik Kriterleri (Erkan, 2006):

- Etkinlik, programın genel amaçlarına ve anlayışına uygun mu?
- Etkinlik, kazanımı karşılayabilecek nitelikte mi?
- Etkinliğin gerekleri için elde var olan ya da potansiyel kaynaklar yeterli mi?
- Etkinlik aileler, öğrenciler, öğretmenler ve toplum tarafından kabul edilebilir mi?
- Etkinlik elde var olan ya da potansiyel uygulayıcılar (danışman/öğretmen) tarafından uygulanabilir mi?
- Etkinliğin potansiyel yararları tahmin edilen maliyetten daha önemli görülebilir mi?
- Etkinliğin etkililiği ölçülebilir mi?
- Etkinliğin uygulanmasının riskleri var mı?
- Etkinlik açık, anlaşılır ve gerekli unsurları içeren bir biçimde düzenlenmiş mi?

ETKİNLİKLERİ UYGULARKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR VE ÖNERİLER

1. Etkinlikler uygulanırken rehberliğin tüm ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır (Erkan, 2006).

2. Etkinliklerin uygulanması, ilgili mevzuata ve programa göre sınıf rehber öğretmenlerinin sorumluluğundadır. Uygulamalar sırasında karşılaşılan güçlüklerle ilgili okul rehber öğretmeninden yardım alınabilir. Ayrıca aynı sınıfların sınıf rehber öğretmenleri uygulamalarla ilgili birbirlerine destek olabilir, ortak çalışmalar yapılabilir.

3. Öğrencilerle ilgili her konuda okul rehber öğretmeni ile işbirliği içerisinde çalışmak daha etkili ve verimli olmanızı sağlar.

4. Öğrencilerinize aktardığınız bilgiler ve paylaştığınız konular hakkında velilerinizi de bilgilendirmeniz yararlı olabilir. Çünkü bazı konularda veliler de yanlış ve eksik bilgilere sahip olabilir. Sadece öğrenciyi bilgilendirmek birçok konuda öğrenci ve ailesi arasında çatışmalara yol açabilir.

5. Sınıf rehber öğretmenleri sınıfa gitmeden önce yapacağı etkinlik üzerinde çalışmalı, sınıfa hazırlıklı gitmelidir. Etkinlikler uygulanmadan önce okunmalı, gerekli araştırma ve hazırlıkları yapılmalıdır. Bu sizin hem konuya daha hâkim olmanızı sağlayacak, hem de öğrenciler için etkili, güvenilir bir model oluşturmanıza ve süreyi daha iyi kullanmanıza olanak verecektir. Erkan' a (2006) göre sürekli yazılı materyale bakarak talimatlar veren öğretmen görüntüsü istenen etkiyi sağlamayacaktır.

6. Önceden hazırlık yapmaları gereken etkinlikler için öğrenciler bilgilendirilmeli ve hazırlanmaları için yeterli süre verilmelidir. Öğrencilerin yapacakları araştırmalar bir önceki haftanın etkinliğinin en sonunda belirtilmiştir. Etkinliklerin sırası değiştirildiğinde bu bilgilerle dikkat edilmelidir.

7. Sınıf mevcudunun çok yüksek olduğu durumlarda sınıf ikiye bölünebilir (Erkan, 2006).

8. Etkinliklerin uygulanması sırasında empati, saygı, koşulsuz kabul ve saygınlık gibi hümanist bir öğretmenin benimsemesi gereken tutumları sergileyerek öğrencilerin sınav kaygıları olmadan kendilerini rahatlıkla ifade edebilecekleri, rahat ve güvenli hissedecekleri bir ortam oluşturulmalıdır.

9. Öğrencilerle etkileşim sürecinde birbirlerinin paylaşımlarına ilişkin yorumlarının yapıcı olmasına dikkat edilmelidir. Etkinlikler sırasında uyulacak kurallar ve dikkat edilecek noktalar sürecin başında detaylı bir şekilde örnekler vererek ve öğrencileri de sürece katarak belirtilmelidir. Sınıfta öğrencilere bu konuda sorumluluk verilip aşağıdakilere benzer kurallar birlikte oluşturulabilir. Böylece daha sonraki günlerde sadece küçük hatırlatmalarla çalışmalara devam edilebilir ve sınıf kendi otokontrolünü oluşturabilir.

- Etkinlikle ilgili yönergeleri iyi dinlemeliyiz,
- Anlamadığımız konularda soru sormaktan çekinmemeliyiz,
- Söz almadan konuşmamalıyız,
- Konuşan kişiyi can kulağıyla dinlemeliyiz,
- Kimsenin sözünü kesmemeliyiz,

- Kimse için aşağılayıcı, küçük düşürücü, yargılayıcı ifadeler kullanmamalıyız,
- Kimseyle alay etmemeli ve ad takmamalıyız,
- Her birimiz etkinliklerde aktif olmaya çalışmalıyız,
- Konu ile ilgili söyleyeceklerimizi söylemekten çekinmemeliyiz,
- Konuşmalarımızın konu ile ilgili olmasına özen göstermeliyiz,
- Etkinlikler sırasında sınıftaki paylaşımlarda gizlilik ilkesine uymalıyız,
- Etkinliklerle ilgili önceden yapmamız gereken araştırmaları yapmaya özen göstermeliyiz,
- Kimse ile kişisel çatışmalara girmemeliyiz, vb.

10. Gruplara ayrılarak işlenecek olan etkinliklerde grupların her seferinde aynı olmamasına ve farklı kişilerden oluşmasına dikkat edilmelidir (Erkan, 2006). Farklı yöntemlerle gruplar oluşturulabilir. Sayma yöntemi, sınıf listesinden rastlantısal olarak ya da alfabetik sıraya göre seçme, ortak bazı özellikleri dikkate alma, ayakkabı kardeşliği ya da gözler kapalı dolaşırken gözleri aç, ilk gördüğün iki kişi ile eş ol vb. oyunlarla da gruplar oluşturulabilir. Her seferinde başka bir yöntem kullanılması aynı zamanda eğlenceli olabilir.

11. Eğer sınıf uygunsuzsa çember şeklinde ya da U düzeninde oturmak grup çalışmaları için daha yararlı olacaktır. Böylece tüm grup hem birbirini hem de öğretmeni daha iyi görebilir ve yapılan çalışmalar daha etkili olabilir.

12. Etkinlikler sırasında öğrenciler sunum yaparken, bir konuda sorulan soruyu cevaplarken ya da bir konuda düşüncesini belirtirken kendisini rahat ifade edebilmelidir. Bu da sınıfta bir güven ortamı oluşması ile ilgilidir. Öğrencilere bu güveni vermek için şu açıklamayı yapmak yararlı olabilir.”Burada önemli olan düşüncelerin ifade edilmesidir. Paylaşımlar doğru, yanlış hatalı eksik olabilir. Herkes bazı konularda yanlış ya da eksik bilgilere sahip olabilir.”

13. Paylaşımların fikir tartışması haline gelmesine asla izin verilmemeli, bu konuda öğrenciler en baştan uyarılmalıdır. Ama etkinlik özellikle bunu gerektiriyorsa kuralları baştan belirlenerek tartışma oturumu düzenlenir ve bu kurallara uygun olarak tartışmaları istenir.

14. Ergenlerin çevrelerine zaman zaman çok acımasız davranabileceklerini, çok alaycı olabileceklerini, sabit fikirli ve dik başlı tavırlar sergileyebileceklerini, ergenliğin egosantrik bir dönem olması nedeniyle kendileri dışındaki kişilerin fikirlerini beğenmeyeceklerini, çok fazla eleştirel olabileceklerini hiçbir zaman göz ardı etmemeli ve buna göre önlemler alınmalıdır.

15. Etkinliklere ve doğaçlamalara katılmayan, hiç söz almayan öğrenciler olabilir. Bu öğrencileri rehberliğin gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurularak zorlamadan, uygun bir biçimde katılması için yüreklendirmeli ve desteklemeliyiz. Ya da bunun tersi her etkinlikte, her çalışmada sürekli öne çıkan ve kimseye fırsat vermeyen öğrenciler de olabilir. Bu öğrenciler de incitilmeden, hevesleri kırılmadan diğer arkadaşlarına da fırsat vermesi için özel olarak uyarılabilir.

16. Etkinlikler sırasında öğrencilerin özel bir durum yaşadığı fark edildiğinde bu soruna sınıfta çözüm aramak yerine, öğrenciyle daha sonra özel olarak görüşmeli ve gerekirse öğrencinin de onayı ile rehber öğretmen ve aile konu ile ilgili bilgilendirilmelidir.

17. Öğrencilerin ailelerinin ya da arkadaşlarının özel hayatlarına ilişkin sınıf ortamında konuşulması uygun olmayan bilgileri açıklamalarını önlemek amacıyla “annem, babam, Ahmet, Ayşe v.b.” ifadeler yerine “tanıdığım birisi” biçiminde ifadeler kullanmaları sağlanmalıdır (Erkan, 2006).

18. Etkinliklerde verilen formlar tıpkı diğer dersler için çoğaltıldığı gibi her öğrenci için bir adet çoğaltılıp verilebilir. Eğer bu tür bir olanak yoksa öğrencilere bir adet verilir ve kendi aralarında organize olarak çoğaltmaları istenir ya da öğrencilerin defterlerine yazdırılabilir. Bazı formların büyütülüp asılması gerekebilir eğer okulun bu tür olanakları yoksa büyük bir kartona ya da tahtaya yazılabilir.

19. Öğrencilere etkinliklerde kullandıkları bilgi formlarını ve doldurdukları formları bir dosyada toplamaları ve zaman zaman tekrar incelemeleri önerilir.

20. Etkinlikler farklı şekillerde ve farklı ortamlarda da işlenebilir. Bazı etkinlikler sınıf yerine; bahçede, okulun konferans salonunda, spor salonunda vb. yerlerde gerçekleştirilebilir. Bazı etkinlikler de konu ile ilgili yerlere geziler düzenlenerek ya da sınıfa konu ile ilgili kişiler davet edilerek işlenebilir.

21. Etkinliklerde, verilen öykü, şiir, yazı vb. materyaller yerine etkinliğin amacını ve akışını bozmayacağını düşünülen farklı materyaller kullanılabilir.

22. Bazı etkinliklerde ortaya çıkan ürünler (Yazı, broşür vb.) sınıf panosunda ya da diğer sınıflarla işbirliği yapılarak okul panosunda sergilenerek belli konularda okul çapına duyarlılık sağlanabilir.

23. Etkinlikler sırasında hafif, rahatlatıcı bir müzik kullanılabilir.

24. Programda hazırlık sınıfları için ayrıca kazanımlara yer verilmediğinden hazırlık sınıfları için etkinlik hazırlanmamıştır. Bu nedenle hazırlık sınıflarında ilköğretim 8. sınıf ve ortaöğretim 9. sınıf kazanımlarından öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak kazanımlar seçilerek yeni bir liste yapılacaktır. Yapılacak olan değişiklikler sınıf öğretmenleri tarafından değil, sınıf öğretmenlerinin önerileriyle rehber öğretmen, rehber öğretmen yoksa RAM ile işbirliği içerisinde Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu tarafından okulun ve öğrencilerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak yapılmalıdır.

ETKİNLİKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Etkinliklerin değerlendirmesi için programda örnek olarak verilen “Etkinlik Değerlendirme Formları” her etkinlik sonunda uygulanacak diye bir sonuç çıkarılmamalıdır. Kazanımların değerlendirilmesinin süreç ağırlıklı olması öngörülmektedir. Bilindiği üzere rehberlikle ilgili kazanımların birçoğu 40 dakika gibi kısa sürede kazandırılıp ölçülebilecek nitelikte değildir. Bazı kazanımlar bir olgunlaşma süreci istemektedir. Bazıları gözlem yoluyla değerlendirilebilirken, bazıları için lek kullanmak gerekebilir. Değerlendirmede hangi kazanımların hangi yöntemle değerlendirileceği konusunda da karar yine tek tek sınıf öğretmenleri tarafından değil okul rehber ğretmeni tarafından, yoksa Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu tarafından alınmalıdır. Böylece okulda da bir bütünlük olacaktır.

Burada asıl amaç; sınıf rehber ğretmenlerinin bu kazanımın öğrenciler tarafından ne ölçüde kazanıldığını, etkinliğin ne ölçüde uygulanabildiğini ve karşılaşılan güçlüklerle ilgili geri bildirim vermesidir. Bu geri bildirimler her etkinliğin altında yer alan değerlendirme bölümüne de yazılabilir.. Böylece sene sonu raporlarının altyapısı da hazırlanmış olur. Ayrıca bu geri bildirimler okul rehber ğretmeni ile paylaşılarak etkinliklerle ilgili ortaklaşa kararlar verilebilir.

ORTAÖĞRETİM
REHBERLİK VE YÖNLENDİRME DERSİ PROGRAMI
12. SINIF ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

12. SINIF KAZANIMLARININ İŞLENİŞ SIRASI

HF T	NU	KAZANIMLAR
1	100	Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir.
2	58	Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir.
3	59	İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir.
4	49	İnsanları olduğu gibi kabul eder.
5	50	İnsanların özel hayatına saygı gösterir.
6	60	Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.
7	61	Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.
8	19	*Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.
9	20	*Sınav kaygısı ile başa çıkma yollarını kullanır.
10	101	Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.
11	102	Bulunduğu çevredeki meslekleri değerlendirir.
12	103	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir.
13	104	Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.
14	105	Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir.
15	27	Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.
16	106	İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.
17	107	İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar.
18	108	İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar.
19	109	Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir.
20	110	İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.
21	111	Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.
22	112	Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.
23	113	Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar.
24	114	Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir.
25	115	Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.
26	116	Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir.
27	117	Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılarından kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.
28	118	Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.
29	119	"Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası"ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.
30	120	Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.

*Koyu renkle belirtilen kazanımlar okul rehber öğretmenin gerçekleştireceği kazanımlardır.

12. SINIF – 1. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: NEREDEN NEREYE

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir.

Kazanım Nu: 100

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

*Öğrencilerden bir hafta önceden “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosya”larını getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Aşağıdakine benzer sorularla grup etkileşimi başlatılır.

- Hedeflediğiniz meslek nedir?
- Hedeflediğiniz mesleğe uygun dersleri seçtiğinizi düşünüyor musunuz?
- Ortaöğretim süresince aldığınız dersler neler?
- Ortaöğretim süresince aldığınız derslerin hedeflediğiniz mesleğe katkıları neler?
- “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosya”nızdaki ürünleriniz neler?
- Gittiğiniz kurslar neler?
- Varsa eğer sertifikalarınız neler?
- Gittiğiniz kurs ve aldığınız sertifikaların hedeflediğiniz mesleğe katkıları neler?
- Ortaöğretim süresince aldığınız eğitimin, kişisel gelişiminize katkısı neler oldu?

(İletişim becerisi, görgü kurallarına uymak, toplumsal kurallara uymak, duygu ve düşünceleri uygun bir şekilde ifade etme, sorun çözme becerisi, zamanı iyi kullanabilme, kendi yetenek- ilgi ve kişilik özellikleri ile ilgili bilgi sahibi olma vb.)

➤ Ortaöğretim süresince aldığınız eğitimin, akademik başarınıza katkısı neler oldu? (verimli ders çalışma alışkanlığı, sınava hazırlanma vb.)

➤ Ortaöğretim süresince aldığınız eğitimin, mesleki gelişiminize katkısı neler oldu? (mesleki değerleri- yetenek- ilgi ve kişilik özellikleri ile ilgili bilgi sahibi olma, ortaöğretim süresince uygun ders seçme, yükseköğretim programları hakkında bilgi sahibi olma, meslekler hakkında bilgi sahibi olma vb.)

➤ Ortaöğretim süresince aldığınız eğitimin hedeflediğiniz mesleğe katkıları nelerdir?

➤ Ortaöğretim süresince aldığınız eğitimin eksik kalan yanları olduğunu düşünüyor musunuz?

2. Ortaöğretim süresince alınan eğitimin, hedeflenen mesleğe katkısının olduğu vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 2. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: GAZETELER

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Aile ve Toplum

Kazanım: Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir.

Kazanım Nu: 58

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Çeşitli gazetelerden kesilmiş toplumsal sorunlarla ilgili haberler.

SÜREÇ

Öğrencilerden bir hafta önceden toplumsal sorunlarla ilgili çeşitli gazete ve dergilerden haberleri kesip sınıfa getirmeleri istenir.

1. Öğrencilere “Sizce günümüzde yaşanan başlıca toplumsal olaylar nelerdir?” sorusu yöneltilir ve gelen cevaplar yorum yapılmadan dinlenir.
2. Öğrencilerin toplumsal sorunlara ilişkin çeşitli gazete ve dergilerden keserek getirdikleri haberler sınıfça incelenir.
3. Her öğrenciden kendisine ilginç gelen haberi belirlemesi istenir. Aynı haberi seçenlerden 6–7 kişilik bir grup oluşturulur.
4. Gruplardan kendi haber konularıyla ilgili aşağıdakine benzer sorular sorularak yeni düşünceler üretmeleri için 5 dakika süre verilir.
  - Bu haber insanların ne işine yarıyor?
  - Bu haber insanların dikkatini hangi konuya çekiyor?
  - Haberdeki konu ile ilgili başka neler olabilir?
  - Haberdeki konu bir sorun olarak nasıl ifade edilebilir?
  - Bu sorunla ilgili çeşitli çözüm yolları neler olabilir?
  - Bu grup bu sorunun çözümünün neresinde yer alabilir?
5. Gruplardan seçtikleri haberle ilgili toplumsal sorunu ve ürettikleri çözümleri anlatmaları istenir.
6. İçinde bulunduğu toplumun sorunlarına duyarlı olmanın gelişen insanın bir özelliği olduğu, gelişen insanın temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra dünyada olan biten olayları bilen-anlayan-sorgulayan, çözüm üreten yani düşünen insan olduğu vurgulanarak etkinlik sorgulanır.

*MEB, c.(2002)'den uyarlanmıştır.

Değerlendirme:

12.SINIF – 3.ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: NASIL BİR VATANDAŞIM?

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Aile ve Toplum

Kazanım: İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir.

Kazanım Nu: 59

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form-1(İyi Bir Vatandaşın Özellikleri)

SÜREÇ

1. Öğrencilere iyi bir vatandaşın özelliklerinin neler olduğu sorulur ve alınan cevaplar tahtaya yazılır.
2. Tahtaya yazılan cevaplar arasında Form-1 de yer alan özellikler yoksa eklenir.
3. Aşağıdakine benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - İyi bir vatandaşın özelliklerine sahip bireylerin yaşadığı bir ülkede hayat nasıl olur?
  - İyi bir vatandaşın özelliklerine sahip olmayan bireylerin yaşadığı bir ülkede hayat nasıl olur?
  - Siz hangisinde yaşamayı tercih edersiniz? Neden?
  - Siz bu özelliklerden hangilerini taşıyorsunuz?
  - Sizde var olmayan özellikleri nasıl edinebilirsiniz?
  - İyi bir vatandaşın özelliklerine sahip olan bireylerin çevrelerine ve topluma katkıları neler olur?
4. İyi bir vatandaş olmanın önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1
İYİ BİR VATANDAŞIN ÖZELLİKLERİ

VATANINI ve MİLLETİNİ SEVER - SAYAR

BAYRAĞINI SEVER ve SAYAR

İNSANLARA ve DEĞERLERE SAYGILIDIR

ÜLKE ÇIKARLARINI ÖN PLANDA TUTAR

DEVLET MALINI KORUR

ÇEVRESİNİ TEMİZ TUTAR

ÜLKENİN ENERJİ KAYNAKLARINI BOŞA HARCAMAZ

SORUMLULUKLARINI YERİNE GETİRİR

ASKERLİK YAPAR

OY KULLANIR

VERGİSİNİ VERİR

KANUNLARA UYAR

DÜRÜSTTÜR

AHLAKLIDIR

ADİLDİR

YARDIMSEVERDİR

12.SINIF – 4.ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KOŞULSUZ KABUL

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Kişiler Arası İlişkiler

Kazanım: İnsanları olduğu gibi kabul eder.

Kazanım Nu: 49

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form–1 (Öykü: Üç Çadır)

SÜREÇ

1. Öğrencilere Form–1 (Öykü: Üç Çadır) okunur.
2. Aşağıdakine benzer sorular sorularak grup tartışması başlatılır.
  - Siz herhangi bir özelliğinizden dolayı “Kara Çadır” a oturtulduunuz mu? (Olumsuz davranışa maruz kaldınız mı?) Cevabınız evet ise neler hissettiniz?
  - Başkalarının aynı biçimde kara çadıra oturtulduğuna tanık oldunuz mu? Onlar sizce neler hissetmiştir?
  - Siz başkalarını farklı bir özelliğinden dolayı farklı çadırlara gönderdiniz mi? Nasıl?
  - Acaba o kişi neler hissetmiş olabilir?
  - Şimdi o durumu değiştirmek mümkün olsaydı neler yapardınız?

İnsanlar arasındaki farklılıkların onları küçümseme, aşağılama nedeni olmaması gerektiği belirtilir.
3. Tüm farklılıklarına rağmen insanları olduğu gibi kabul etmenin kişilerarası iletişimimizi kolaylaştırması, daha sağlam ilişkiler kurmamızı sağlaması ve hoşgörü duygusunu geliştirmesi gibi yararları vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1
ÖYKÜ
ÜÇ ÇADIR

Oğuz Beylerinden Bayındır Han her sene kendisine bağlı beyleri konuk eder, onları ağırlardı. Bir yere ak çadır, bir yere kırmızı çadır, bir yere de kara çadır kurdururdu. Kimin oğlu varsa beyaz çadırda, kimin kızı varsa kırmızı çadırda, kimin çocuğu yoksa da kara çadırda ağırlardı. Dirse Han isminde bir Oğuz Bey'i vardı. O yıl düzenlenecek şenliğe gelmişti. Bu beyin ne kızı ne oğlu vardı. Bayındır Han'ın adamları Dirse Han'ı kara çadıra koyduklarında Dirse Han:

“Bayındır Han benim ne eksikimi gördü, bir ihanetimi mi gördü? Diğer insanları sadece çocukları var diye neden benden üstün tutuyor?” dedi. Bu uygulama Dirse Han'ın çok ağırına gitmişti. Kendi kabilesine döndüğünde ant içti ve dedi ki:

“Benim topraklarımda yaşayan hiç kimse bir eksikliğinden dolayı ayıplanmayacak, her kim ayıplarsa beni karşısında bulur” Dirse Han'ın topraklarında kimse kimseyi ayıplamadı ve herkes huzur içinde yaşadı.

*(Bu hikâye Dede Korkut hikâyelerinden “Boğaç Han” isimli hikâyeden uyarlanmıştır).

12. SINIF – 5. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: ÖZEL HAYAT

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Kişiler Arası İlişkiler

Kazanım: İnsanların özel hayatına saygı gösterir.

Kazanım Nu: 50

Öğrenci Sayısı: Tüm Sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Kâğıt ve kalem

SÜREÇ

1. Öğrencilerden insanların özel hayatına saygısızlık olarak adlandırılacak davranışlardan örnek vermeleri istenir.
2. Öğrencilerin verdiği örnek davranışlar tahtaya yazılarak özel hayata saygısızlık olarak nitelendirilebilecek davranışların bir listesi yapılır.

Öğrencilerin verdikleri cevaplara eklemeler yapılabilir.

3. Öğrenciler 5'erli gruplara ayrılarak tahtada yazılı olan insanların özel hayatına saygısızlıkla ilgili davranışların aksine, insanların hayatına saygı göstermeyle ilgili birer senaryo yazmaları istenir. 5 dakika süre verilir ve yazdıkları senaryoyu sınıfla paylaşmaları istenir.

Süre yeterli gelirse yazılan senaryolar canlandırılabilir.

4. Öğrencilere insanların özel hayatına saygı ile ilgili aşağıdakine benzer sorular yönlendirilerek grup etkileşimi başlatılır:
  - Neyi özel hayat olarak algılıyorsunuz?
  - Kendi sınırlarımızı nasıl çizeriz?
  - Başkalarının sınırlarını nasıl görürüz ve saygılı oluruz?
  - Özel hayatımızı korumak bize ne kazandırır?
  - Çevrenizdeki insanların başkalarının özel hayatlarına saygısızlık olarak nitelendirilecek davranışlarına tanık oluyor musunuz?
  - Çevrenizdeki insanlar diğer insanlara bu şekilde davransa tepkiniz ne olurdu?
  - Özel hayatınıza saygısızlık olarak niteleyebileceğiniz bir davranışla karşılaştınız mı?
  - Ne hissettiniz ve nasıl bir tepki verdiniz?
  - Daha önce böyle bir davranışla karşılaşmadınızsa, karşılaşırsanız nasıl bir tepki verirdiniz?
  - Sizin başkalarının özel hayatına saygısızlık olarak nitelenecek davranışlarınız olmuş mudur?

5. İnsanların özel hayatına ve sınırlarına saygı göstermenin toplumsal yaşamda ve insan ilişkilerindeki önemli vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 6. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: EŞİMİ SEÇERKEN

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Aile ve Toplum

Kazanım: Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.

Kazanım Nu: 60

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form–1 (Özellikler Tablosu)

SÜREÇ

1. Önceden öğrenci sayısı kadar çoğaltılmış olan Form–1 (Özellikler Tablosu) öğrencilere verilir ve evlenecekleri insanda aradıkları özellikleri kendilerine verilen tabloya yazmaları ve tabloda verilen ifadelerle göre işaretlemeleri istenir.
2. Öğrencilerin ne kadar “mutlaka” ve ne kadar “asla” cevaplarının olduğunu belirleyip sınıfla paylaşmaları istenir.
3. Öğrencilerden beklentilerinin hangilerinden vazgeçebileceklerini ve “asla” cevaplarını ne kadar yumuşatabileceklerini tartışmaları istenir.
4. Eş seçiminin ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları fark etmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

*MEB, c. (2002)’den uyarlanmıştır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 7. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: DEĞİŞEN AİLE

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Aile ve Toplum

Kazanım: Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.

Kazanım Nu: 61

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Tahta ve yazı kalemi

SÜREÇ

1. Öğrencilerden geçmişteki ve günümüzdeki aile yapılarını gözden geçirmelerini, özellikle kadın erkek rollerinde ne tür değişiklikler olduğunu ve bu değişikliklere neden olan gelişmeleri saptamaları istenir.
2. Öğrenciler iki kişilik gruplara ayrılır ve A'lar ve B'ler olarak farklı yönergeler verilir:
  - A'lar geleneksel aile yapısını ve özelliklerini temsil etmektedir.
  - B'ler ise günümüz aile yapısını ve özelliklerini temsil etmektedir.
3. Aile yaşamında değişen kadın erkek rolleri ile ilgili kendi karar verecekleri bir konuda karşılıklı konuşmaları istenir.

Süre yeterli olursa doğaçlamalar için 5 dakika süre verilir, gönüllü öğrencilerin hazırladıkları canlandırmaları sınıfa sunmaları istenir.
4. Öğrencilere geçmişten günümüze aile yaşamında, kadın erkek rollerinde nelerin değiştiği sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir.
5. Kadın-erkek rolleri ile ilgili saptanan değişiklikler tahtaya yazılır ve bu değişikliklerin nedenleri, sonuçları ile ilgili grup etkileşimi başlatılır.
6. Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark etmenin ve yaşamı buna göre düzenlemenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 8. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: SINAVA İLİŞKİN DUYGULAR

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel Başarı

Kazanım: *Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.

Kazanım Nu: 19

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form–1 (Sınava İlişkin Duygular)

*Bu etkinlik özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için okul rehber öğretmeni tarafından uygulanacaktır. Okul rehber öğretmenin etkinliği gerçekleştiremediği durumlarda, öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları, okulun özellikleri göz önünde bulundurularak okul rehber öğretmeniyle iş birliğinde sınıf rehber öğretmeni tarafından farklı etkinlikler uygulanabilir ya da diğer etkinliklere daha geniş yer verilebilir.

*Okul rehber öğretmenin olmadığı durumlarda Sınıf Rehberlik Programı rehberlik ve araştırma merkezi tarafından hazırlanan yıllık çerçeve program doğrultusunda yürütülür.

SÜREÇ

1. Öğrencilere Form–1 (Sınava İlişkin Duygular) verilir ve öğrenciler 5'er kişilik gruplara ayrılır ve formdaki 5 öğrencinin durumlarını canlandırmaları istenir. 5 dakika süre verilir.
2. Öğrencilerin hazırladıkları doğaçlamaları sınıfa sunduktan sonra düşüncelerini sınıfla paylaşmaları istenir.
3. Bu kez de aynı öğrencilerin sınav sonuçları belli olduktan sonra yaptıkları konuşmaları canlandırmaları istenir. 5 dakika süre verilir.
4. Öğrencilerin hazırladıkları canlandırmaları sınıfa sunduktan sonra düşüncelerini sınıfla paylaşmaları istenir.
5. Öğrencilere aşağıdakine benzer sorular sorulur ve grup etkileşimi başlatılır:
  - Ali'nin sınava ilişkin duyguları neydi?
  - Ali sınav öncesi neler yaptı?
  - Ali'nin sınav sonucu nasıl olabilir?
  - Ceyda'nın sınava ilişkin duyguları neydi?
  - Ceyda sınav öncesi neler yaptı?
  - Ceyda'nın sınav sonucu nasıl olabilir?
  - Burak'ın sınava ilişkin duyguları neydi?
  - Burak sınav öncesi neler yaptı?

- Burak'ın sınav sonucu nasıl olabilir?
- Filiz'in sınava ilişkin duyguları neydi?
- Filiz sınav öncesi neler yaptı?
- Filiz'in sınav sonucu nasıl olabilir?
- Bülent'in sınava ilişkin duyguları neydi?
- Bülent sınav öncesi neler yaptı?
- Bülent'in sınav sonucu nasıl olabilir?

6. Öğrencilerin sınavlardan önceki yaşantılarını düşünmeleri ve sınava ilişkin duygularının sınav performanslarını nasıl etkilediğini değerlendirmeleri istenir. İsteyen öğrencilerin düşüncelerini sınıfla paylaşmaları istenir.

7. Sınava ilişkin duygularını sınav performansı nasıl etkilediğini bilmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1
SINAVA İLİŞKİN DUYGULAR

Durum:

Ali, Ceyda, Burak, Filiz ve Bülent aynı sınıfta okuyan 5 öğrencidir. Bir hafta sonra çok önemli bir sınavları vardır. Ders arasında bu konuda konuşurlar ve sınava ilişkin duygularını birbirleriyle paylaşırlar:

1. Ali- Sınav yaklaştıkça kaygısı da artmaktadır. Gece gündüz aralıksız ders çalışır. Uykusuna beslenmesine dikkat etmez aile bireyleriyle ve arkadaşları ile vakit geçirmez. O kadar çok çalışır ki artık her şeyi birbirine karıştırmaya başlar. Sürekli anne babasının, öğretmenlerinin, arkadaşlarının düşük not aldığına ne diyeceğini düşünür. Sürekli “Sınavda kötü not alırsam mahvolurum” der ve bu sınavdan düşük not alırsa dünyanın sonu geleceği gibi davranır.

2. Ceyda- Bu dersten ilk sınavda yüksek not almıştır ve sınava hiç çalışması gerekmediğini düşünür. Hiç çalışmaz bol bol gezer eğlenir. Nasıl olsa yüksek bir notum var o not beni kurtarır diye düşünür. Arkadaşları ve ailesinin çalışması yönündeki uyarıları karşısında da “Ben bu konuları çok iyi biliyorum ihtiyacım yok, en yüksek notu ben alacağım görün” der.

3. Burak- İlk sınavı düşüktür ve yine düşük not alacağından çok korkmaktadır. Ailesinin, öğretmenin ve arkadaşlarının gözünde küçük düşeceğini düşünür. Kendi kendine “Panik olmamalıyım sakin ve mantıklı olmalıyım” der. Öncelikle bir önceki sınavda neden düşük not aldığını düşünür ve nerelerde hata yaptığını, hangi konularda eksik bilgileri olduğunu belirler. Anlamadığı bir konu ile ilgili önce bu konuda başarılı olan bir arkadaşından, daha sonra da ders öğretmeninden bilgi alır. Sınav gününe kadar bir planlama yapar. Tüm konuları tekrarlar, eksik konuların üzerinde daha da dikkatle durur, bol bol soru çözer. Bir yandan da hayatındaki diğer etkinliklere devam eder. Arkadaşları ile gezmeye, antrenmanlarına ve ailesine vakit ayırır. Bu hafta içinde sınava kadar bu şekilde düzenli çalışır.

4. Filiz- Bu dersten sınıftaki en yüksek notu almıştır. Ailesi ve öğretmenleri ona güvenmekte ve başarıları ile övünmektedir. Yine de sınav aklına gelince heyecanlanmaktadır. Son bir iki haftadır ders tekrarı yapmadığını fark eder. Konuları günlere böler ve sınavdan önce her gün yarım saat tekrar yapar. Bir yandan da hayatındaki diğer etkinliklere devam eder. Arkadaşları ile sinemaya gider, okuldaki kulüp etkinliklerini sürdürür ve ailesine vakit ayırır.

5. Bülent- Tüm sınavlarından düşük notlar almıştır. Ama bunları düzeltmek için herhangi bir çaba göstermiyor. Dersleri dinlemiyor, dersle ilgili kitap defter vb. malzemeleri getirmiyor, verilen ödevleri yapmıyor ve anlamadığı konuları kavramak için herhangi bir çaba göstermiyor. Sınavlar yaklaşırken de aynı tavrı sergiliyor ve hiç umursamıyor, hiç korkmuyor. Çalışmasını söyleyen arkadaşlarına ya da ailesine ise “Benim kafam almıyor, ne yapayım” diyor.

12. SINIF – 9. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: SINAV KAYGISIYLA BAŞAÇIKMA

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel Başarı

Kazanım: *Sınav kaygısı ile başa çıkma yollarını kullanır.

Kazanım Nu: 20

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form-65 (Sınav Kaygısı İle Başa Çıkma Yolları)

*Bu etkinlik özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için okul rehber öğretmeni tarafından uygulanacaktır. Okul rehber öğretmeninin etkinliği gerçekleştiremediği durumlarda, öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları, okulun özellikleri göz önünde bulundurularak okul rehber öğretmeniyle iş birliğinde sınıf rehber öğretmeni tarafından farklı etkinlikler uygulanabilir ya da diğer etkinliklere daha geniş yer verilebilir.

*Okul rehber öğretmenin olmadığı durumlarda Sınıf Rehberlik Programı rehberlik ve araştırma merkezi tarafından hazırlanan yıllık çerçeve program doğrultusunda yürütülür.

*Yoğun sınav kaygısı yaşayan öğrencilerin velileri ile görüşmek yararlı olacaktır. Çünkü sınav kaygısının oluşumunda ve yoğunlaşmasında ailelerin tutumlarının da etkili olabileceği bilinmektedir.

SÜREÇ

Öğrencilere aşağıdakine benzer bir açıklama yapılarak etkinlik başlatılır.

“Sınav kaygısını her öğrenci yaşamayabilir. Ancak sınav hangi sınıf düzeyinde olursa olsun kaygısını yaşayan öğrencilerin başa çıkma yollarını kullanmaları daha sağlıklı sonuçlar almalarına yardımcı olabilir”

1. Öğrencilere **“Kaygı ve sınav kaygısı nedir?”** sorusu yöneltilir. Öğrencilerin cevaplarını paylaşımları sağlandıktan sonra aşağıdakine benzer açıklama yapılır.

“Nedeni belirsiz ve geleceğe yönelik korkuya kaygı denir. Kaygıda korkudan farklı olarak fiziksel açıdan tehdit eden bir uyaran söz konusu değildir. Kaygı sırasında verdiğimiz duygusal tepki, tehditle doğru orantılı değildir. Sınav kaygısı ise, sınav öncesinde öğrenilen bilginin, sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan yoğun kaygıdır”.

2. Öğrencilere sınav kaygısının fiziksel ve duygusal belirtilerinin neler olabileceği sorulur ve öğrencilerden gelen cevaplara ek olarak aşağıda verilenler paylaşılır.

Sınav Kaygısının Fiziksel Belirtileri:

- Kalp çarpıntısı,
- Hızlı nefes alıp - verme,
- Nefes darlığı,
- Terleme ve/veya titreme,
- Mide şikâyetleri,
- Karın ağrısı,
- Bağırsak hareketlerinde değişme (ishal-kabızlık),
- Organize olamama,
- Baş ağrısı,
- Baş dönmesi,
- Huzursuz uyku, kâbus görme, aşırı uyku veya uykusuzluk,
- Konsantrasyon bozuklukları,
- Yorgunluk belirtileri,
- Yeme alışkanlıklarında değişme.

Sınav Kaygısının Duygusal Belirtileri:

- Gerçeklik hissinin kaybolması,
- Kontrolün kaybedileceği hissi,
- Endişe,
- Huzursuzluk,
- Güvensizlik,
- Çaresizlik,
- Öfke-Kızgınlık,
- Korku,
- Ümitsizlik,
- Hayal kırıklığı,
- Mutsuzluk,
- Tedirginlik.

3. Öğrencilere sınav kaygısının sebeplerinin ve sınav kaygısı ile başa çıkma yollarının neler olabileceği sorulur. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra Form-1 (Sınav Kaygısı ile başa çıkma yolları) öğrencilere okunur.

4. Öğrencilere sınavla başa çıkma yollarını gerçekleştirmek için çaba harcadıkları halde sınav kaygısı ile başa çıkamadıklarında bir uzman desteğini almalarının daha sağlıklı olacağı hatırlatılarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1

SINAV KAYGISI İLE BAŞA ÇIKMA YOLLARI

SINAV KAYGISININ SEBEPLERİ:

Kaygı temelde kişiye rahatsızlık veren olayın kendisinden değil, kişinin o olaya yüklediği anlamdan kaynaklanır.

Sınav → düşünce → duygusal ve davranışsal tepkiler

Kişi, olaylara **fiziksel** bir risk ya da tehdit anlamı yüklüyorsa, kendini korkutuyor; **kişiliğine bir risk ya da tehdit** anlamı yüklüyorsa, kendini kaygılandırıyor demektir. Kaygı, akıl yürütme ve soyut düşünme yönündeki zihinsel faaliyeti bozar. Yüksek sınav kaygısı, öğrenci başarısızlığına neden olan en önemli etkenlerden biridir.

Sınav kaygısına neden olan kalıplaşmış düşüncelerimizdir. Daha küçük yaşlarda, sınav kaygısının nedeni anne babanın olaya yaklaşım biçimi iken lise ve üniversite döneminde ise kişinin olayları algılayış biçimi devreye girebilir. Düşünmeyi biz başlatır ve biz sonlandırırız. Bazı olaylara belirli düşünce ve inanış kalıplarıyla yaklaşmayı öğrenmişizdir.

Aşırı genelleme → Herhangi bir özellik ya da herhangi bir durumun, bütünü temsil ettiği inancıdır. “beceriksizin tekiyim”, “zavallı ben”, “asla bu dersten geçemeyeceğim”, “herkes başarılı sadece ben başaramıyorum” gibi.

Etiketleme → Yapılan işe değil, kişiliğe etiket yüklenmektedir. “Ahmet genelde başarılı bir öğrencidir. Sadece son sınavda kötü bir not almıştır, o halde başarısızdır” gibi.

Kutuplaşmış düşünce → Kendinize ve diğer insanlara verdiğiniz değerler ya bir uçtadır ya da öbür uçtadır. “Yaptığım ödev mükemmel olmayacaksa hiç olmasın daha iyi”, “Ya sınavlarda başarılı olursun ya da değersiz ve önemsiz biri” gibi.

-Me’li, -ma’lı ifadeler → Her şey bizim için anayasa maddelerine bağlanmıştır, yere, zamana ve duruma göre değişmezler.

“Mükemmel olmalıyım”, “Başarılı olmalıyım”, “En yüksek notları ben almalıyım” gibi.

Facialaştırma → Emniyet içinde olmak mutluluğun garantisi gibi algılanır. Bu eğilim içinde olan insanlar daha yoğun kararsızlık yaşarlar.

“Sınavda kötü not alırsam mahvolurum”, “Sınıfta görüşümü söylersem rezil olurum” gibi.

Çevrenin ipoteğine girme → Kişi çevre için yaşmalıdır. En büyük ödülü ve cezayı çevreden alır. Kendi isteklerimiz önemli değildir.

“Annem babam ne der.”, “Arkadaşlarım ne düşünür.” gibi.

SINAV KAYGISIYLA BAŞA ÇIKMA ÖNERİLERİ:

- Düşünce ve buna bağlı olarak duygu ve davranış biçimimizi objektif gerçeklere dayandırmamız gerekir. Kendi kalıplaşmış düşüncelerimizin farkına varıp, bu düşüncelerin alternatiflerini geliştirme sınav kaygısıyla başa çıkmanın önemli bir bölümüdür.

- Değerlendirmelerimiz ve yaklaşım biçimimiz problemi çözmemize dolayısıyla bize yardımcı olmalıdır. Duygusal ve davranışsal tepkilerimiz eğer problemi çözmemize yardımcı olmuyorsa yaklaşım ve yorumlayış biçimimiz gerçekçi değildir. Sağlıklı bir yaklaşım biçiminin çatışma ve gerginlik yaratmayan türden olması gerekir.

- Yapını değil, yapılanı değerlendirmek gerekir. Yani kendi kişiliğimizin değil, o dersteki bilgi birikimimizin değerlendirildiğini gözden kaçırmamak gerekir.

- Gereklilikler, -me'li, -ma'lılar, kanunlar yerine tercihlerimiz olmalıdır. Aksaklık ya da hatalar arzu edilmez, ancak bu eksiklik ve hatalar elimizi kolumuzu bağlayıp kilitlenmeyi değil, olumlu bir şekilde yaklaşarak, akılcı bir şekilde öğrenmemizi sağlayan araçlardır.

- Çevrenin bizimle ilgili değerlendirme ve eleştirileri elbette ki bizim için önemlidir. Ancak yaptıklarımızdan hareketle kişiliğimizle ilgili değerlendirme ve yargılara varıyorlarsa bu onların sorunudur.

- Sadece sınav kaygısına neden olan akılcı olmayan düşünce yapımızı değiştirmek çözüm değildir. Etkili ders çalışma tekniklerini öğrenerek uygulamak gerekir.

- Zamanı etkili kullanma yöntemlerini uygulayarak, kişisel gelişimimize ortam yaratmak önemlidir.

- Kapasitemize uygun gerçekçi hedefler koymak önemlidir.

Koçkar (2006), www.pdrm.anadolu.edu.tr

12. SINIF – 10. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMLARI -3

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.

Kazanım Nu: 101

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: ÖSYM ve Üniversite Kaynakları

SÜREÇ

1. Öğrencilere bu güne kadar yükseköğretim programları ve koşulları hakkında topladıkları bilgileri sınıfla paylaşımları istenir.
2. Öncelikle Yükseköğretim programları ile ilgili hangi kaynaklardan bilgi topladıkları sorulur ve verdikleri cevaplar tahtaya yazılır.

Öğrencilerin değinmediği kaynaklar varsa eklemeler yapılır. Bu konuda çok sayıda kaynak olduğu ama içlerinde hatalı olanların çok fazla olduğundan özellikle ÖSYM ve Üniversitelerin kaynaklarındaki bilgilerin sürekli güncellendiğinden onları kullanmalarının daha doğru olacağı konusu tekrar hatırlatılır.

3. Öğrencilere seçmeyi düşündükleri yükseköğretim programı ile ilgili değerlendirmeleri gereken koşulların neler olabileceği sorulur ve verilen cevaplar tahtaya yazılır.
4. Tahtaya yazılan yükseköğretim programı ile ilgili belirttikleri koşulların içinde aşağıdaki koşullar yoksa eklemeler yapılır.
  - Programın öğrenim süresi,
  - Programın gerektirdiği bir özel yetenek,
  - Programın gerektirdiği hazırlık sınıfı ve yabancı dil,
  - Programın bulunduğu üniversiteler,
  - Programın bulunduğu üniversitelerin dâhil olduğu uluslararası değişim programları,
  - Programın bulunduğu üniversitenin kültürel ve sanatsal ve sportif etkinlikleri,
  - Programın bulunduğu üniversitelerin yurdu koşulları,
  - Programın bulunduğu üniversitelerin burs koşulları,
  - Programı bitirdikten sonraki çalışma koşulları,
  - Programı bitirdikten sonraki iş bulma ve staj olanakları,
  - Programı bitirdikten sonraki ekonomik koşulları,
  - Programı bitirdikten sonraki gelecek görünümü, vb.
5. Öğrencilere bu etkinlikte topladıkları bilgileri yükseköğretim programlarını seçerken nasıl yararlanacakları sorulur ve paylaşımları alınır.

Öğrencilerin verdikleri cevaplara ek olarak en doğru seçimin kendi koşulları ile yukarıda belirtilen tüm koşulların örtüştüğü programlar olduğu belirtilir.

6. Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirmenin doğru seçim yapmadaki önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 11. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: YEREL ÇEVREDE İŞ VAR MI?

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Bulunduğu çevredeki meslekleri değerlendirir.

Kazanım Nu: 102

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

Öğrencilerden bir hafta önceden bulunduğu çevredeki mesleklerle ilgili iş yerlerine gidip bilgi toplamaları ve sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilerden bir hafta önceden topladıkları bilgileri sınıfla paylaşmaları istenir ve öğrencilere aşağıda verilenlere benzer sorular sorulur.

- Bulduğunuz çevredeki meslekler nelerdir?
- Bulduğunuz çevredeki mesleklerin sizce gelişme imkânı var mı?
- Bulduğunuz çevredeki mesleklerle ilgili işyerlerinde çalışanların özellikleri neler?
- Bulduğunuz çevredeki mesleklerle ilgili iş yerlerinin karşılaştıkları güçlükler

neler?

- Bulduğunuz çevredeki mesleklerle ilgili iş yerlerinin yaşadıkları kolaylıklar neler?
- Yaşadığınız yerin özelliklerinin, bulduğunuz çevredeki işlere ve mesleklere katkısı

neler?

Öğrencilere çevrelerindeki meslek/işleri broşür, afiş haline getirip, panoya asılabileceği belirtilir.

Öğrencilere iş dünyasında pek çok büyük şirketin işlerine yerel çevrelerinde başlayıp geliştikleri ya da yerel çevrede markalaşan işyerlerinin olduğu hatırlatılır, ülkede bu durumda olan işyerleri ile ilgili örnekler tartışılabilir.

2. Öğrencilere kendilerinin de buldukları çevredeki işlere katkıda bulunabilecek düşüncelerini, projelerini sunabilecekleri söylenir.

Örneğin, sokaklarda bolca bulunan turunc ağaçlarının sadece yiyecek amaçlı olarak kullanılmaması, yerel çevredeki iş yerlerine daha farklı katkıda bulunması.

3. Öğrencilere bulunduğu çevredeki meslekleri/ işleri değerlendirmelerinin önemi vurgulanır, bu etkinlikle sınırlı tutmamaları belirtilerek etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 12. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: İŞ VE MESLEK KURSLARINI DEĞERLENDİRİYORUM

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir.

Kazanım Nu: 103

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

SÜREÇ

1. Öğrencilerden kendilerini ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursların neler olduklarını sıralamaları istenir.

Öğrencilerden daha önceden topladıkları kurum ve kurslarla ilgili bilgileri de göz önünde bulundurarak kendilerine uygun işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve kursları hazırladıkları listeden değerlendirmeleri istenir.

2. Öğrencilerden oluşturdukları listeden kendileri için değerlendirdikleri kurum ve mesleki kursların neler olduğunu sınıfla paylaşmaları istenir.

Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslarla ilgili araştırma, bilgi toplama ve değerlendirme sürecini sağlıklı bir şekilde yürütebilmeleri için yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere okul rehber öğretmeninden veya işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslarla ilgilenen öğretmenlerinden destek alabilecekleri hatırlatılır.

3. Öğrencilere kendilerini işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve kursları değerlendirmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 13. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: NE İŞ OLSA YAPAR MIYIM?

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.

Kazanım Nu: 104

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

Öğrencilerden bir hafta önceden ortaöğretim sonrasında üniversiteye devam etmediği takdirde kendileri için uygun olacak iş ilanlarını sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilere bir önceki hafta inceledikleri ve sınıfa getirdikleri iş ilanlarının neler olduğu sorularak etkinlik başlatılır.
2. Öğrencilerden sınıfa getirdikleri iş ilanlarından ortaöğretim sonrasında üniversiteye devam etmedikleri takdirde kendileri için uygun olacak iş imkânlarının bir listesini yapmaları ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir.
3. Öğrencilerden sınıfa getirdikleri iş ilanlarının birbirleriyle değiştirmeleri ve değiştirdikleri iş ilanlarından yaptıkları listeye ekleyebilecekleri iş imkânlarının olup olmayacağını incelemeleri istenir.
4. Öğrencilere listelerine ekledikleri yeni iş imkânlarının neler olduğu sorulur ve cevapları alınır.
5. Öğrencilere ortaöğretim sonrası kendileri için uygun olacak iş imkânlarını belirlerken kişilik özellikleri, ilgileri, yetenekleri, işin nitelikleri, koşulları gibi pek çok etkeni göz önünde bulundurmalarının önemli olduğu hatırlatılarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 14. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: İŞ PİYASASI VE ÇALIŞMA ALANLARI

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir.

Kazanım Nu: 105

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Tahta-kalem

Öğrencilerden bir hafta önceden yönelecekleri iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi toplamaları ve sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilere iş piyasası ve çalışma alanları ile ilgili araştırarak topladıkları bilgilerin neler olduğu ve bu bilgileri nerelerden topladıkları sorularak etkinlik başlatılır.

2. Öğrencilerden sınıfa getirdikleri dokümanları sınıfa sunmaları istenir.

Öğrencilerin getirdikleri materyallere ek olarak aşağıda belirtilen iş piyasası, çalışma alanları ve koşulları ile ilgili bilgi kaynakları öğrencilere okunur:

- İŞKUR (Meslek Danışma Hizmetleri, Mesleki Bilgi Formu Açıklamaları, Mesleki Bilgi Dosyaları ve CD'leri),

- Meslek Edindirme -Bilgilendirme ve Danışma masaları,
- Meslek Odaları ve Birlikleri,
- TOBB, TİSK, TÜRK-İŞ vb. iş piyasası kuruluşları,
- Ticaret ve Sanayi Odaları,
- Meslek elemanları,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
- Üniversitelerin ilgili bölümleri ve kariyer danışma merkezleri
- İş piyasası ve ekonomi ile ilgili dergiler,
- Gazetelerin insan kaynakları ve ekonomi sayfaları,
- Yerel ve ulusal bazdaki diğer kamu ve özel kurum ve kuruluşlar.

(Bu bilgi kaynaklarının sayısı artırılabilir)

3. Öğrencilere yönelecekleri iş ya da meslekle ilgili iş piyasası, çalışma alanlarını ve koşullarını nelerin etkilediği sorulur ve cevaplar alınır.

4. Öğrencilerin verdikleri cevaplara ek olarak aşağıdaki bilgiler öğrencilere okunur:

- **Gelecekte olabilecek belirli gelişmeler hakkında varsayımlar;**
- **Güçlü küreselleşme,**
- **İş piyasası politikasında devlet ve özel sektörün işbirliği,**

- **Teknolojik, siyasi, hukuki, sosyal, kültürel, eğitim, ekonomik vb. alanlardaki değişmeler ve gelişmeler,**

- **Bulduğunuz çevrenin ve yörenin coğrafi, ekonomik koşulları,**

- **Yeni meslekler ve bu mesleklerle ilgili yeterlilikler,**

5. Öğrencilere iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili aşağıdakilere benzer hatırlatmalar yapılır.

- **Yönelecekleri iş ya da meslekle ilgili iş piyasası, çalışma koşulları ve alanları ile ilgili gelecekte yaratıcılık ve girişimciliklerini kullanmaları,**

- **Yaratıcılık ve girişimcilikleri sayesinde bireysel veya takım olarak kendi iş yerlerini açabilecekleri (Örnek olarak ülkemizde iş hayatına KOBİ- küçük ve orta boy işletmeler şeklinde işe başlayan ama büyüyen şirketler/firmalar verilebilir).**

- **Öğrencilere ayrıca iş piyasası, çalışma alanı ve koşulları ile ilgili sadece yurt içinde değil yurt dışından da bilgi toplayabilecekleri,**

- **Öğrencilere yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi toplama sürecinin devam etmesi gerekliliği hatırlatılır.**

6. Öğrencilere araştırıp geldikleri bilgiler ile etkinlikte kendilerine sunulan bilgileri bir araya getirip küçük bir broşür, gazete veya afiş hazırlayabilecekleri, bunları sınıf veya okul panosuna asabilecekleri belirtilerek etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 15. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KÜLTÜREL BİRİKİM

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Kendini Kabul

Kazanım: Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.

Kazanım Nu: 27

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Yazı tahtası ve kalemi

Öğrencilerden bir hafta önceden çevrelerinde kültürel birikim sahibi, genel kültürü yüksek bir kişi ile “Kültürel Birikimin Kişiliğine ve Kariyerine Katkıları” konulu röportaj yapmaları istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilere aşağıdaki soru sorulur ve cevaplamaları istenir:

➤ Bir kişiye kültürel birikim sahibi, genel kültürü yüksek diyebilmemiz için hangi özelliklere sahip olmasını bekleriz?

2. Saptanan özellikler tahtaya yazılır ve eksik kalan noktalar eklenir.

3. Öğrencilerden bir hafta önce çevrelerindeki kültürel birikim sahibi, genel kültürü yüksek bir kişi ile yapmaları istenen “Kültürel Birikimin Kişiliğine ve Kariyerine Katkıları” konulu röportajları okumaları istenir.

Röportaj yapmayanların da çevrelerinden ya da ünlü kişilerden örnek vermeleri istenir.

4. Aşağıdakine benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.

➤ Farklı alanlarda, farklı konularda geniş bilgi birikimine sahip olmak kişiliğimizi nasıl etkiler?

➤ Sadece kendi mesleğinde değil farklı alanlarda, farklı konularda geniş bilgi birikimine sahip olmak eğitsel ve mesleki kariyerimizi, başarılarımızı nasıl etkiler?

➤ Kültürel birikim sahibi, genel kültürü yüksek bir birey olmak için neler yapabiliriz?

5. Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını fark etmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 16. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: ÖZ GEÇMİŞİM

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.

Kazanım Nu: 106

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form–1 (Öz Geçmiş Nedir?)

Form–2 (Öz Geçmiş Örnekleri)

Form–3 (Öz Geçmiş Formu)

SÜREÇ

1. Öğrencilere hiçbir bilgi vermeden iş veya eğitim başvurusunda kullanmak üzere kendi öz geçmişlerini yazmaları istenir.
2. Öğrencilere özgeçmişle ilgili aşağıdakine benzer sorular sorulur ve bu konulardaki düşünceleri alınır:
  - Öz geçmiş nedir?
  - Öz geçmişimizde ne tür bilgiler olmalı?
  - Hangi amaçla hazırlanır?
  - Etkili bir öz geçmiş nasıl olmalıdır?
  - Neden farklı türde özgeçmişler yazılır? vb.
3. Form–1 (Öz Geçmiş Nedir?) öğrencilere verilerek bir önceki aşamadaki soruların cevaplarındaki eksiklikler tamamlanır.
4. Form–2 (Özgeçmiş Örnekleri) öğrencilere verilir ve gruplar halinde incelemeleri istenir.
İnternetten bu konuda daha geniş bilgi alabilecekleri belirtilir.
5. Her öğrenciye Form–3 (Özgeçmiş Formu) verilir ve etkinliğin başında yazdıkları öz geçmişlerini, edindikleri yeni bilgilerle bu formata göre yeniden düzenlemeleri istenir.
6. Gönüllü öğrencilerin yazdıkları öz geçmişlerini sınıfla paylaşmaları istenir.
Öğrencilerden hazırladıkları öz geçmiş örneğini “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosya”larına koyup, zaman zaman güncellemeleri istenir.
Öğrencilere eve gittiklerinde 10 yıl sonrası ile ilgili hayal kurmaları ve iş başvurusu için sahip oldukları bilgi, beceri deneyim ve eğitim durumlarını belirten bir öz geçmiş yazmaları söylenir. İsteyen öğrencilerin yazdıkları hayali öz geçmişlerini bir sonraki hafta sınıf arkadaşları ile paylaşabilecekleri belirtilir.
7. Öz geçmiş yazmanın ve öz geçmişlerini bilgi, beceri ve ilgileri ile ilgili gelişmeleri ekleyerek zaman zaman güncellemelerinin önemi ve gereği vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

*Erkan (2005) ve MEB, c.(2002)'den yararlanılmıştır.

Değerlendirme:

FORM-1

ÖZ GEÇMİŞ NEDİR?

Öz geçmiş oluşturma, iş arayışınız içerisindeki en kritik süreçtir. İlk izlenimi verecek olan bir öz geçmiş eğer etkili bir biçimde hazırlanmaz ve sunulmaz ise diğer öz geçmişler arasından seçilip istediğiniz hedefe ulaşmanızda sizi yarı yolda bırakabilir. Öz geçmişin ana amacı sizin görüşmeye çağrılmanızı sağlamaktır. Belli bir iş türü için işverene ne sunmanız gerektiğini söyler.

Öz geçmişiniz, sizi yaklaşık 30 saniyede aktaran reklâmınızdır. Ana amacı ise sizin yerinize konuşmak ve görüşmeye çağrılmanızı sağlamaktır.

Bir Öz Geçmişte Neler Olmalı?

Öz geçmişimizde kimlik bilgileri, profesyonel hedef, deneyim, askerlik durumu, eğitim, diğer bilgiler, referanslarla ilgili bilgiler yer almalıdır.

Etkili Bir Öz Geçmiş Nasıl Olmalı?

Öz geçmişiniz öncelikle;

- Sizin bilgi, beceri ve yeterliklerinizi öne çıkarmalıdır.
- Başvuruda bulunduğunuz şirket için neler yapabileceğinizi ortaya koymalıdır.
- Karşınızdaki işverenin neyi bilmek istediğine cevap vermeli.
- Diğer öz geçmişler arasında dikkati çekerek o görevi etkin bir biçimde nasıl üstlenebileceğinizi göstermeli, her şeyden önemlisi bunları ifade ederken yanlış veya eksik bilgi vermemeli, kendinizi olduğunuzdan farklı göstermemelidir.

• Öz geçmişinizde güçlü ve etkili yönlerinizi ortaya çıkarmanız gerekmektedir. Başarılar bölümü öne çıkarılmalı ve somut olgularla desteklenmelidir.

• En iyi neyi yapabildiğinizle başvurduğunuz pozisyonun birbiriyle alakalı olmasına dikkat edilmelidir.

- Kronolojik olmalıdır.

Etkili bir öz geçmiş için bazı püf noktalar şunlardır:

• Öz geçmişinizin düzenli olmasına özen gösterin. İlk bakışta tarih sıraları, isim, başlıklar vb. hepsi muntazam bir şekilde A4 kâğıt üzerine ve mümkünse bilgisayarda yazılmalıdır. El yazısı ile yazılan öz geçmişler çok fazla dikkate alınmaz.

• Sizi diğer insanlardan ayıran kişisel becerilerinize, edindiğiniz deneyimlere ve özelliklerinize yer verin.

- Geçmişinizden çok geleceğe yönelik yapabileceklerinize odaklanın.
- Başvurduğunuz pozisyonun yapmak zorunda olduklarınızdan çok yapmaktan keyif alacağınıza inandığınız bir iş olduğundan emin olun. Bu işin size uygunluğunu ifade edin.

• Başvurduğunuz pozisyon için gerekli olan bilgi ve becerileri önceden araştırıp sizin bilgi ve becerileriniz arasında yer alıp almadığını öncelikle görün. Daha sonra bu becerilerinizi öz geçmişinizde kısaca ön plana çıkarın.

• Sizi iyi bir aday olarak nitelendirmeleri için onların adına siz en iyi olduğunuz yanlarınızı ortaya koyun.

• Ortaya koyduğunuz becerilerinizi geçmiş tecrübelerinizde nasıl kullandığınızı belirtin.

- Kariyer hedeflerinizi veya amacınızı kısaca öz geçmişinizin başına yazabilirsiniz. (Ancak bu hedefi belirlerken başvuruda bulunduğunuz pozisyonla ilişkilendirin ya da eğer başka alanlarda da değerlendirilmesini de istiyorsanız başvuracağınız pozisyonla yakın ya da benzer bir alan değilse, genel bir başvuru amaçlıysa öz geçmişinizin başına hedef eklemekten kaçının, çünkü yanlış veya istemediğiniz bir yer için çağrılabilirsiniz).

- Sıra dışı ya da tehlikeli hobilerinizi sıralamaktan kaçının.
- Dini inançlarınızı ve siyasi görüşünüzü belirtmeyin.
- Eğer referans belirtecekseniz referansta belirttiğiniz kişilerin konudan haberdar olmalarını mutlaka sağlayın.

- Referans olarak çok ünlü bir kişinin adını yazmayın onu sevmeyenler de olabilir.
- Farklı amaçlar için farklı öz geçmişler yazın.

FORM-2
ÖZ GEÇMİŞ ÖRNEKLERİ

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

Bugüne kadar kazanmış olduğum iş deneyimimi daha üst düzeye çıkarabileceğime emin olduğum kuruluşunuzda görev almak.

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu: 123456789123
İsim: Umut Ural Altay
Telefon: (212) 376 56 / Cep Tel : (533) 675 31
E-mail Adresi: uralaltay@yahoo.com
Doğum Tarihi: 19.05.1980
Doğum yeri: Ankara
Adres: Çağlayan Sok. Nu: 25 Şişli/İSTANBUL
Medeni Hâli: Bekâr
Askerlik Durumu: 2007'ye kadar tecil edilmiştir.
Sürücü Belgesi: Var

EĞİTİM

2004 – 2006
Lisansüstü Bilgi Üniversitesi, Reklâmcılık Bölümü
1998 – 2003
Lisans İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi,
Halkla İlişkiler Bölümü
1991 – 1998 Atatürk Lisesi

İŞ DENEYİMİ

2003 –
Reklâm Atölyesi, İstanbul, Metin Yazarlığı
Haziran – Ekim 2003
HSBC Bankası, Pazarlama Bölümü, İstanbul, Stajyer
Bankanın reklâm ve halkla ilişkiler kampanyalarının yapılmasına yardımcı olmak.
Haziran – Eylül 2001
A&B Tanıtım, İstanbul, Stajyer
Basında çıkan sektörel haberleri takip etmek, müşteri ilişkilerine yardımcı olmak.

ALINAN EĞİTİMLER

2003 – 2004
Reklâmcılık ve Tanıtım Sertifika programı, Michigan Üniversitesi

Mayıs - Ağustos 2001

Metin Yazarlığı Programı, Bilgi Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi

Mart – Haziran 2002

BURS VE ÖDÜLLER

Kristal Elma Türkiye Reklâm Ödülleri Yarışması Üçüncüsü

Mayıs 2003

Kentleşme Projesi Türkiye Üçüncülüğü

Agora Halkla İlişkiler Yarışması, İstanbul

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

BİLGİSAYAR

MS Ofis Programları (Word, Excel ve PowerPoint)

ÜYELİKLER

Türkiye Reklamcılar Derneği

TEMA vakfı

Greenpeace

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALAR

Greenpeace

TEMA

HOBİLER

Tenis oynamak.

REFERANSLAR

Koray Tanaltay, HSBC Bankası İnsan Kaynakları Sorumlusu

(212) 581 45 e-posta: korayaltay@hsbc.com

A. Cem Erdoğan, Reklâm Atölyesi Reklam Bölüm Yardımcısı

(212) 351 86 . e-posta: cemerdogan@ab.com.tr

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

Bugüne kadar kazanmış olduğum iş deneyimimi daha üst düzeye çıkarabileceğime emin olduğum okulunuzda görev almak.

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu: 123456789123
İsim: Ayşe Doğan
Telefon: Tel : (312) 475 29 .. Cep Tel : (537) 475 62 ..
E-mail Adresi: aysedogan@yahoo.com
Doğum Tarihi: 02.10.1976
Doğum yeri: Ankara
Adres: Orhan Veli Sok. Nu: 25, Balgat /Ankara
Medeni Hali: Bekâr
Sürücü Belgesi: Var

EĞİTİM

Yüksek Lisans: Ankara Üniversitesi, Yaratıcı Drama 1998–2000
Lisans: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Anaokulu Öğretmenliği, 1998
Lise: Aliye Yahşi Kız Meslek Lisesi, 1994

İŞ DENEYİMİ

2000, devam
2000, Anaokulu Öğretmeni ve Drama Lideri, Özel Akyan Anaokulu
1998 – 2000, Anaokulu Öğretmeni, Özel Gökkuşığı Anaokulu
1994 –1998, Yardımcı Öğretmen, Özel Gökkuşığı Anaokulu
1993 – 1994, Stajyer, Özel Sevgi Anaokulu

ALINAN EĞİTİMLER

Aralık – Nisan 1999, Çoklu Zekâ Uygulamaları, Başkent Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi
Şubat – Mart 2000, Çocuklarda Sosyal Beceri eğitimi, Ankara Üniversitesi

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

BİLGİSAYAR

MS Ofis Programları (Word, Excel ve PowerPoint)

ÜYELİKLER

Çağdaş Drama Derneği

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

HOBİLER

Latin dansları

Tiyatro

REFERANSLAR

Sibel Erdoğan, Özel Yağmur Anaokulu

(312) 412 80 ..

sibelerdogan@yahoo.com

Gülfem Çakır, Özel Gökkuşuğu Anaokulu

(312) 256 28 ..

sgulfem@yahoo.com.tr

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

İş deneyimimi daha üst düzeye çıkarabileceğime emin olduğum hastanenin diş polikliniğinde görev almak.

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu: 123.456.789.123
İsim: Ecem Canay Genç
Telefon: (442) 255 82 / cep tel : (542) 679 34 ..
E-mail Adresi: ecemcanay@hotmail.com
Doğum Tarihi: 04.08.1977
Doğum yeri: Nevşehir
Adres: 475. Sok. Nu: 34, Nevşehir
Medeni Hali: Bekâr
Sürücü Belgesi: Var

EĞİTİM

Lisans: 1995 – 2000, Ankara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi
Lise: 1995, Nevşehir Anadolu Lisesi

İŞ DENEYİMİ

2004 - Devam
2000, Diş Hekimi, Özel Sağlık Hastanesi Diş Polikliniği, Erzurum

ALINAN EĞİTİMLER

2004, Ulusal 3. Ortodonti Kongresi
2000, Ulusal Ağız ve Diş Sağlığı Kongresi

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

İngilizce

BİLGİSAYAR

MS Ofis Programları (Word, Excel ve PowerPoint)

ÜYELİKLER

Diş Hekimleri Odası

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALAR

2000-2003 Okullarda diş taraması ve tedavisi

HOBİLER

Kayak yapmak
Ata binmek

REFERANSLAR

Ahmet Turan
Özel Sağlık Hastanesi Başhekim
(212) 281 70 .. e-posta: ahmetturan@hotmail.com

Prof. Dr. Neriman Akyol
Ankara Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi
(312) 423 78... e-posta: neriak@ankara.edu.tr

FORM-3
ÖZ GEÇMİŞ FORMU

ÖZ GEÇMİŞ

AMAÇ

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu:

İsim:

Telefon:

E-mail Adresi:

Doğum Tarihi:

Doğum yeri:

Adres:

Medeni Hâli:

Sürücü Belgesi:

EĞİTİM

İŞ DENEYİMİ

ALINAN EĞİTİMLER

VERİLEN EĞİTİMLER

BURS VE ÖDÜLLER

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

BİLGİSAYAR

ÜYELİKLER

YAYINLAR

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALAR

HOBİLER

REFERANSLAR

12. SINIF – 17. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: NASIL GÖRÜŞECEĞİM?

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar.

Kazanım Nu: 107

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form-1 (İş Görüşmesi ve Soruları)
Form-2 (Dış Görünüş Kontrol Listesi)

SÜREÇ

Etkinliğe başlamadan önce sınıfın uygun olan bölümüne sıralardan ve sandalyelerden yararlanarak bir büro odası hazırlanır.

1. Öğrencilerle iş görüşmesiyle ilgili bir canlandırma yapılır ve canlandırmaya ilişkin açıklama ve rol dağılımı aşağıdakine benzer bir şekilde yapılır:
“Şirket, sürücü alacaktır, sürücü ile şirketin üst düzey yöneticileri, şirket müdürü”, personel müdürü, insan kaynakları müdürü, aday ile iş görüşmesi yapacaktır.”
2. İki tane sürücü ve üç yönetici sınıftan canlandırılmak üzere seçilir ve şirket yöneticisi rolündeki öğrencilere, gelen sürücü aday rolündeki öğrencilere Form-1 (İş Görüşmesi ve Soruları) verilir ve yönetici rolündeki öğrencilerin, sürücü aday rolündeki öğrencilere soruları yönelmeleri ve puan vermeleri istenir. En çok puanı alan adayın işe alınacağı söylenir.
3. Sınıftaki diğer öğrencilerden de bu süreci izleyerek etkinliğe katılmalarını, sorular kendilerine sorulsaydı ne cevap verebileceklerini düşünüp kendilerine puan vermeleri istenir.
4. Öğrencilere iş görüşmelerine gitmeden önce kıyafet seçimi ve temizliğinin de önemli olduğu vurgulanır ve öğrencilere Form-2 (Dış Görünüş Kontrol Listesi) verilir.
5. Öğrencilerin rolleri ile ilgili neler hissettikleri, diğer öğrencilerin izlerken neler hissettikleri, roldeki sürücü adayların davranışları, cevapları konusunda öğrencilerin düşüncelerini sınıfla paylaşmaları istenir.
6. Öğrencilere iş görüşmesinin iş arama sürecinin önemli bir bölümü olduğu ve bu süreçte hem dış görünüşlerinin hem de bireysel özelliklerinin, eğitimlerinin işe uygunluğu açısından önemli olduğu söylenerek etkinlik sonlandırılır.

*MEB,c. (2002) ve ERKAN (2006)'dan yararlanılmıştır.

Değerlendirme:

FORM-1
İŞ GÖRÜŞMESİ VE SORULARI

İŞVERENLERİN SIK SIK SORABİLECEĞİ SORULAR:

- Çalışmak için niçin burayı tercih ettiniz?
- Bu işi neden tercih ettiniz?
- Bu iş için hangi özelliklerinizin uygun olduğunu düşünüyorsunuz?
- Ne kadar ücret alacağınızı düşünüyorsunuz?
- Bu işyerine ne gibi katkılarınız olabilir?
- Daha önceli iş tecrübeleriniz nelerdir?
- Daha önceki iş yerlerinden (iş yerinden) ayrılma sebebiniz neydi?
- Neden başka birinin yerine sizi işe alalım?

İŞ GÖRÜŞMESİ SIRASINDA VE SONRASINDA SIK SIK SORULABİLECEK SORULAR:

- Bu iş yerinde başarılı olmak için gereken en önemli özellikler nelerdir?
- BU iş yerinin çalışanlarına sunduğu imkânlardan bana bir fikir verebilir misiniz?
- Sizin iş yerinizde çalışmanın zorlayıcı tarafları nelerdir?

FORM-2

DIŞ GÖRÜNÜŞ KONTROL LİSTESİ:

- İŞ görüşmesine girmeden önce Őunlar yapmalıyım
- Saçlarıma bakım yaptırmalıyım, kestirmeliyim,
- Ayakkabılarımlı boyamalıyım,
- Kıyafetlerimi kontrol etmeliyim, ütölemeliyim,
- Beden bakımımı yaptırmalıyım (tırnak, sakal kesimi)
- Güzel kokmalıyım.
- Başka.....

GİYECEKLERİM VE YANIMDA GÖTÜRECEKLERİM:

- Takım elbise,
- Etek,
- Pantolon,
- Kravat,
- Çorap,
- Ayakkabı,
- Fular,
- Manto
- Evrak çantası,
- Özgeçmiş kopyaları,
- Not kâğıdı,
- Çalışma örnekleri vb..

12. SINIF – 18. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KAPIDAN OLMUYORSA BACADAN GİRİN

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar.

Kazanım Nu: 108

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form–1 (Kapıdan Olmuyorsa Bacadan Girin/Röportajlar)

SÜREÇ

1. Öğrencilere iş bulma ve iş başarısında önemli olan temel etkenlerin neler olduğu sorularak etkinlik başlatılır.
2. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra öğrencilere aşağıdakine benzer bir açıklama yapılır:

“İş bulma ve iş başarısında mesleki deneyimin yani meslekteki deneme süresinin (stajın) önemli olduğu, staj ve yarı zamanlı iş deneyimi olan kişilerin, işe başvurmada ve iş başarısında diğer adaylara oranla gerekli becerilerini geliştirme fırsatı bulurlar ve iş dünyasını yakından tanıma olanağına sahip olurlar”

3. Öğrencilere Form–1 (Kapıdan Olmuyorsa Bacadan Girin/Röportajlar) verilir ve röportajların üzerinde tartışılır.

Tartışmanın ana noktası mesleki deneyimin iş bulmada ve başarısındaki öneminin neler olduğu, öğrenciye neler kazandıracığı üzerinde olmalıdır.

Öğrencilerden çevrelerindeki tanıdıklarından veya gazetelerin insan kaynakları sayfalarından mesleki deneyimin iş hayatındaki etkisi ile ilgili bilgi almaya devam edebilecekleri belirtilir.

4. Öğrencilere gelecekte hangi mesleği seçerlerse seçsinler mesleki deneyimin iş hayatında önemli olduğu vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1

KAPIDAN OLMUYORSA BACADAN GİRİN/RÖPORTAJLAR

Intel'in Ortadoğu, Türkiye ve Afrika Bölge Direktörü Ayşegül İldeniz'in ağzından staj hikâyeleri:

—İlk staj deneyiminizi ne zaman ve nerede yaptınız?

1989 yılında radyo programcısı olarak ilk stajımı yaptım. Stajım sayesinde iş yaşamı hakkında genel de olsa fikir edinebildim. Ayrıca dünyada ekonomi, politika ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerin tüm iş sektörünü nasıl değiştirebileceğini görmeme yardımcı oldu.

—Sizce iş hayatında stajın önemi nedir?

Staj, iş hayatına atılmaya hazırlanan tüm gençlere iş hayatı hakkında bir fikir verebilir. Çalışmak istedikleri sektör hakkında bilgi sahibi olabilir ve profesyonel bir işe başlamadan önce seçim yapabilirler.

—Stajın hayatınıza nasıl etkisi oldu?

Staj deneyimi, iletişim becerilerimi artırdı.

—Gençlere staj deneyiminizle ilgili ne öneririsiniz?

Staj sırasında geleceklerini, hangi pozisyon ve departmanda çalışmak istediklerini düşünebilir ve karar verebilirler. Staj bu yüzden çok önemli bir fırsattır. Ayrıca staj sırasında çalışmaları, fikirleri, önerileri ve yaratıcılıklarıyla da buldukları şirkette kadrolu pozisyona geçip şirkette kalma ihtimalleri artabilir.

Smart-PRO'nun genel müdürü Önder Eker, öğrencilik yıllarındaki staj deneyimlerini paylaşıyor. Smart-PRO Genel Müdürü Önder Eker'in kariyerinde yaptığı stajlar oldukça önemli adımlar olmuş.

—İlk staj deneyiminizi ne zaman ve nerede yaşadınız?

1991 yılında Vestel Manisa tesislerinde yaptım. 1. sınıfı bitirmiş bir mühendislik öğrencisi olarak iş hayatı hakkında en ufak bir fikrim bile yoktu.

—Sizce iş hayatında stajın önemi nedir?

Staj birçok öğrenci tarafından önemsenmiyor. İş hayatı ile ilgili kararları öğrenciyken vermek çok zor. Staj esnasında tanışılacak profesyoneller ile kurulacak ilişkiler, kariyer hayatına çok süratli bir başlangıç yapmak için çok önemlidir.

—Hayatınıza etkisi ne oldu?

İş hayatımdaki ilk başarımla, staj yaptığım yerlerdeki çalışmalarım oldu. İkinci stajımı TÜBİTAK'ta yaptım. Bu sayede de Türkiye'nin en büyük ağ şirketinde işe girebildim. Oradaki deneyim sayesinde BT alanında Amerika'da lider şirketlerden biri olan Digital ile çalıştım.

—Gençlere staj deneyimi ile ilgili ne önerirsiniz?

Kendi alanlarında iyi kurumlara girmek için ne gerekiyorsa yapsınlar. Kapıdan giremiyorlarsa bacadan girsinler. Mezun olduğunda, iyi bir başlangıç yapabilmek için mümkün olan en iyi yerde, ciddi bir staj yapmak gerekir. Stajdan sonra tanıştıkları profesyonellerle ilişkilerini koparmasınlar.

www.kigem.com

12. SINIF – 19. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: İŞVEREN VE ÇALIŞANLAR HAKKINDA NELER BİLİYORUM

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir.

Kazanım Nu: 109

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

Öğrencilerden bir hafta önceden çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi toplayıp, sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilere işveren ve çalışan kavramlarından neler anladıkları sorulur.

Öğrencilere işveren ve çalışan kavramlarını topladıkları bilgilerden yararlanarak açıklayabilecekleri söylenir.

2. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra öğrencilere işveren ve çalışan kavramlarının tanımları yapılır.

İşveren: “Gerçek ve tüzel kişiler” dışında iş sözleşmesine göre işçi istihdam eden ve tüzel kişiliği bulunmayan kurum ve kuruluşlar da (örneğin, adi ortaklıklar) işveren sayılmaktadır.

İşçi: İş sözleşmesine dayanarak çalışan kişi olarak tanımlanmaktadır.

3. Öğrencilere topladıkları bilgilerden işveren ve çalışanların hak ve sorumlulukları ile ilgili hangi bilgilere ulaştıkları sorulur ve cevaplar alınır.

4. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra işveren ve çalışanların hak ve sorumlulukları ile ilgili öğrencilere aşağıdakine benzer bir açıklama yapılır:

İşverenin sorumlulukları:

- Çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak için mesleki riskleri önleme,
- Sağlık ve güvenlik önlemlerinin alınması,
- Sağlık ve güvenlik ile ilgili ve işyeri ile ilgili gerekli eğitimi verme,
- İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirim,
- Çalışanların sigortalanması,
- İş yerine ve işe ilişkin vergilerin ödenmesi,
- İşçilere eşit davranma.

İşverenin hakları:

- İşverenin yönetim hakkı (İşçinin işini ve yerini belirleme ve dağıtma hakları),
- İşveren sendikalarına üyelik hakları

İşçinin (çalışanın) hakları:

- Yapılan iş sözleşmesine ya da toplu iş sözleşmesine göre maaş alma,

- Yasaların ve sözleşmelerin kendisine sağladığı koruma,
- Örgütlenme,
- Sağlıklı ve güvenceli bir iş ortamı

İşçinin sorumlulukları:

- İşini özenle yapmakla,
- İş yönetiminin vereceği talimata uymakla,
- İşverenle yarışmaya yönelik herhangi bir işi reddetmekle,
- İşyeri ve meslek sırrını saklamakla,
- İşverenin çıkarlarını göz önünde bulundurmakla sorumludur.

Öğrencilere işçi ve işverenlerin hak ve sorumlulukları ile ilgili kanun, tasarı ve yönetmeliklerde zaman zaman yeni düzenlemeler yapılabileceği ve bu nedenle bu konudaki bilgilerini sürekli güncellemelerinin önemi belirtilir.

6. Öğrencilere işçi ve işverenlerle ilgili bilgi toplama sürecinin sadece bu etkinlikle sınırlı olmadığı, bilgi toplama sürecinin kendileri için devam ettiği, bu sürecin de gelecekteki iş hayatında kendilerini destekleyeceği hatırlatılarak etkinlik sonlandırılır.

*www.infopankki.fi/tr-TR'den yararlanılmıştır

Değerlendirme:

12. SINIF – 20. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: MESLEK YAŞAMI VE ETİK

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.

Kazanım Nu: 110

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

SÜREÇ

1. Öğrencilere “**Etik Değerlerden**” ne anladıkları sorulur ve cevaplar alınır.
2. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra öğrencilere aşağıdakine benzer bir açıklama yapılır:

“**Etik değerler, kanunların ötesinde toplumsal norm ve beklentilere uyumlu davranmak için gerekli yaklaşımları ifade eder. Tüm dünyada Etik kurallara uygun iş yapan şirketlerin risk yönetimi, yönetim kalitesi, ürün ve hizmet kalitesi, finansal yapı açısından başarılı oldukları görülmektedir**”.

3. İş dünyasındaki etik değerlerin neler olabileceği öğrencilere sorulur ve cevaplar alındıktan sonra geçmişten bugüne kalite ve müşteri anlayışını temel almış Ahilik teşkilatının altın kurallarından öğrencilere örnekler verilir:

- Hizmette ayırım yapmamak
- Hizmetindekileri korumak ve gözetmek
- Başkasının malına hıyanet etmemek
- Ahdinde, sözünde vefalı olmak
- İşinde ve hayatında doğru ve güvenilir olmak

4. Öğrencilere etik değerlerin toplumsal beklentilerin farklı olduğu ülkelerde farklı olarak algılandığı ancak, bu konuda yapılan çalışmaların küresel boyutta da bazı etik değerlerin olduğu söylenir ve etik değerler tahtaya yazılır:

Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İş yaşamının daha iyi bir toplum ve daha iyi bir çevre için gönüllü olarak katkıda bulunmasıdır.

Çevreyi Koruma Sorumluluğu: İş yaşamında tüm çalışanların hem kendi çalışmalarında, hem de iş ortaklarının çalışmalarında çevreye zarar vermemeye azami dikkat göstermeleri olarak kabul ediliyor.

Ayıplı veya Yanıltıcı Ürün, Hizmet veya Davranışlar: Bilerek müşterilerine zarar verecek ve/veya onları yanıltacak ürün veya hizmet sunarlarsa, etik kuralları çiğnemiş olurlar.

5. Öğrencilere iş dünyasında olduğu gibi mesleki etiğe ne zaman gereksinim duyulduğu ve meslek hayatında kimlere karşı sorumluluk sahibi olunduğu sorulur ve tartışılır.

6. Öğrencilerden gelen cevaplara ek olarak aşağıdakiler öğrencilere okunur:

Mesleki etik ne zaman gereklidir?

Yaptıklarımız başkasını etkiliyorsa, sorumluluk ve hesap verme söz konusudur ve etik ilkelere gereksinim vardır.

Kime karşı sorumluyuz?

- Kendimize,
- Yakınlarımıza,
- Meslektaşlarımıza,
- İşverenlere,
- Yönetenlere ve yönetilenlere,
- Müşteri/Kullanıcı/Tüketicilere,
- Mesleğe,
- Topluma,
- Kültüre,
- Çevreye

Öğrencilere her mesleğin bir etik kuralı olduğu vurgulanır ve Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinin etik kurallara uygun davranmayı sağlamak için edindiği Temel İlkeler ve Etik Standartlar örnek olarak verilebilir:

PDR elemanlarının benimsemeleri gereken başlıca temel ilkeler:

- Yeterlik
- Dürüstlük,
- Duyarlı ve saygılı olma,
- Bireysel ve kültürel farklılıklara saygılı olma,
- Sosyal sorumluluk,
- Mesleki ve bilimsel sorumluluk,

PDR Etik Standartlar:

- Yetkinlik sınırları,
- Uzmanlıkta sürekli gelişme,
- Bireysel farklılıklar,
- Başkalarına saygı,
- Gizli bilgi,
- Profesyonel kimlik,
- Ücret

7. Öğrenciler çevrelerindeki yakınlarından, ünlü iş adamlarından etik değerlere önem verenlerden örnekler verebilir ve bu kişiler sınıfta tartışılabilir.

Öğrencilere iş yaşamı ve mesleki etik değerlerin önemini çevrelerinde çalışanların hayatlarında da gözleyebilecekleri belirtilir.

8. Öğrencilere iş dünyasında olduğu gibi meslek yaşamında da etik değerler olabileceği ve bu değerlerin her meslek için geçerli olduğu vurgulanır.

*Ören (2003), Kaynak Dergisi (2003)'den ve www.pdr.org.tr/etik_kurallar_kitapcigindan yararlanılmıştır.

Değerlendirme:

12.SINIF – 21.ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KİŞİLİK ÖZELLİKLERİM VE İŞ HAYATIM

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.

Kazanım Nu: 111

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form-1 (Kişilik Tiplerinin Belirgin Özellikleri)

SÜREÇ

1. Öğrencilere Form-1 dağıtılır ve hangi kişilik tipine uygun olduklarını belirlemeleri istenir.
2. Aşağıdakine benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.

- Hangi kişilik tipi size uygun?
- Belirlediğiniz kişilik tipine uygun meslekler neler?
- Sizce o kişilik tipine uygun başka hangi meslekler olabilir?
- Size göre iş bulma, sürdürme ve geliştirmede etkili olan davranışlar nelerdir?

Öğrencilerin cevaplarına ilave olarak aşağıdaki listeden eklemeler yapılabilir.

- İşe geç kalmamak,
- İşe uygun kıyafetler giyinmek,
- Sorumluluk sahibi olmak,
- İletişim becerisine sahip olmak,
- Görev bilincinde olmak,
- İstekli ve uyumlu olmak,
- Etik değerlere uygun davranmak (meslek ahlakı)
- Profesyonelce davranmak,
- Sizce iş bulma, sürdürme ve geliştirmede etkili olan kişilik özellikleri neler olabilir?
- Kişilik özelliklerinizi düşündüğünüzde kendiniz için uygun gördüğünüz mesleğe yönelik iş bulma, sürdürme ve geliştirmede kendinizi nasıl değerlendirirsiniz?
- İş bulma, sürdürme ve geliştirmede kişilik özelliklerinizden hangilerini geliştirmek istersiniz?

*Öğrenciler formdaki kişilik tiplerinden birden fazlasına kendini uygun görebilir.

*Öğrenciler kişilik tiplerine uygun olan mesleklerin dışında farklı kişilik tiplerine uygun meslekler seçebilirler.

Örneğin, öğrenci kendini sanatsal kişilik tipine uygun algıyorken, kendisi için en uygun mesleğin doktorluk olduğunu söyleyebilir. Bu durum öğrencilerin gelişim döneminde olmalarından ve meslek seçiminde sadece kişilik özellikleri değil, aile, maddi koşullar, çevrenin vb. etkilerinden kaynaklanmaktadır.

3. Kişilik özelliklerinin iş bulma, sürdürme ve geliştirmedeki önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme

FORM-1

Holland'ın Kişilik Tiplerinin Belirgin Özellikleri

Kişilik Tipi	Belirgin Özellikler	Başarı Talepleri/Etkinlikler	Tipik Meslekler
GERÇEKÇİ	Sabırlı ve hoşgörölü, pratik, maddeci, erkeksi, antisosyal, uygucu, içten, doğal, sebatkar, içgörölüleri ve başarma güdölüleri fazla gelişmemiş	<ul style="list-style-type: none"> • Kas faaliyeti, motor koordinasyonu gerektiren işler • Açık havadaki işler • Mekanik, sistematik çalışmalar Nesnelere, eşyalar, makineler ve hayvanlarla ilgili etkinlikler	Otomobil Tamirciliği, Her Çeşit Araç Teknisyanlığı, Elektrikçi, Mühendislik, Ziraat ile ilgili meslekler, Ormanlık, Denizcilik, Beden Eğitimi Öğretmenleri
ARAŞTIRMACI	Entelektüel, analitik düşünce yapısına sahip, rasyonel, eleştirel, titiz, sabırlı, yönetici, bağımsız, çekingen, içe dönük (popüler olmaktan hoşlanmayan)	<ul style="list-style-type: none"> • Analitik gözlem yapma • Sistematik deneysel çalışmalar • Bilimsel çalışmalar • Fiziksel, biyolojik veya kültürel olguları araştırma	Biyolog, Genetikçi, Matematikçi, Kimyager, Fizikçi, Araştırma Analizcisi, Astronot, Antropolog, Tıp Teknisyeni
YARATICI	Heyecan ve coşkuları dengesiz, hayalci, fevri, karmaşık, sezgileri güçlü, bağımsız, duygusal, uygucu olmayan (atipik), duyarlı ve etkileyici	Estetik faaliyetler Tutkulu, bağımsız, sistematik olmayan aktiviteler Sanatsal etkinlik ve ürünler yaratma Bağımsız, yaratıcı çalışmalar	Yazar, Ressam, Aktör, Tiyatro Sanatçısı/ Öğretmeni, Müzisyen, Kompozitör, Dekoratör, Mimar
SOSYAL	Yardımsöver, sorumluluk sahibi, sosyal işbirliğine yatkın, empati kurabilen, arkadaş canlısı, içten, sabırlı, nazik, anlayışlı	İnsanlarla birlikteliği sağlayan aktiviteler Başkalarını öğütene geliştimek, yardım etmek v.b. Başkalarını ikna etme, yönlendirme	Sosyal Hizmet Uzmanları, Rehabilitasyon Danışmanları, Psikolog, Psikolojik Danışman, Halkla İlişkiler Uzmanı, Üniversite Hocaları, Öğretmenler
GİRİŞİMCİ	Dışadönük, enerjik, kendine güvenli, atılgan, fevri, ikna yeteneği yüksek, sabırsız, meraklı, maceracı, iyimser, sosyal, konuşkan	Başkalarını ikna etmeye yönelik faaliyetler Sosyal, eğlendirici etkinlikler Organize edilmiş çalışmalar	Satıcı, Pazarlamacı, Komisyoncu, Menajer, Politikacı, Avukat
DÜZENLİ	Dikkatli, titiz, itaatkâr, tutarlı, esnek olmayan, düzenli, sebatkâr, vicdanlı özenetimli, hayal gücünden yoksun, dengeli	Sistemli, kurallara bağlı aktiviteler Nesnelere ilgili sistematik çalışmalar Kayıt tutma, hesaplama, kontrol işlemleri, veri işleme makineleri kullanma	Banka Veznedarı, Kütüphaneci, Daktilograf, Postacı, Muhasebeci, Kitapçı, Finans Elemanı

Akt. Binnur Yeşilyaprak , 2008

12. SINIF – 22. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KİŞİSEL ÇABA- BAŞARILI İŞ YAŞAMI

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.

Kazanım Nu: 112

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form–1 (Bir Başarı Öyküsü-Prof. Dr. Oktay SİNANOĞLU)

SÜREÇ

1. Öğrencilere aşağıdaki durumlar okunur:

Durum 1:

Hasan üniversite 2. sınıf öğrencisidir. Bölümü ile ilgili meslek odasına /derneğine giderek hem kayıt olur hem de ofis elemanı olarak işe alınır. Okul dışındaki serbest zamanlarını odada/ dernekte çalışarak değerlendirir. Böylece hem kısıtlı bütçesine bir ek gelir sağlar, hem de odanın sağladığı olanaklardan yararlanır. Birçok kişinin mezun olduktan sonra eksikliğini hissederek gitmeye çalıştığı kursları daha öğrenciyken bitirerek bilgi, beceri ve birikimlerini geliştirir. Bir yandan da gelecekteki mesleği ile ilgili ülkede ve dünyadaki son gelişmeleri de izleme şansına sahip olur. Bu konudaki yayınları izler.

Ayrıca mezun olmadan alanındaki iş olanaklarını görmekte, alanda çalışanlarla ve işverenlerle tanışıp, aynı zamanda kendini tanıtmaya şansını da yakalamaktadır. Bu sayede Hasan mezun olacağı alanla ilgili bilgi ve deneyimlerini artıracak, işe girerken rakiplerinden bir adım önde olacak ve işini sürdürürken de daha başarılı ve verimli olacaktır.

Durum 2:

Ceylan ise aynı bölümde 3. sınıfta okumaktadır. Okul dışında okuduğu bölümle ilgili hiçbir araştırma, hiçbir çalışma yapmamaktadır. Sadece okula gidip gelmektedir. Çoğu dersini birkaç kez tekrar ederek geçmektedir. Gelecek için bir şeyler yapması konusunda uyarılara ise “Daha çok var, bir mezun olayım da o zaman giderim, o zaman yaparım” şeklinde kaçamak cevaplar vermektedir. Okulu bu şekilde bitirir.”

2. Öğrencilere yukarıda verilen durumlarla ilgili aşağıdakilere benzer sorular sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir.

- Hasan okul dışında kendini mesleğe hazırlamak için neler yapmıştır?
- Bunların Hasan’a ne gibi katkıları olmuştur?
- Sizce Hasan’ın nasıl bir iş yaşamı olacaktır?
- Ceylan’ın nasıl bir okul hayatı vardır?
- Ceylan okulunu bitirdiğinde iş bulabilir mi?
- Ceylan iş bulsa bile başarılı olabilir mi?

3. Öğrencilerden çevrelerinde Hasan gibi yaşantıları olan başarılı kişiler varsa onların öykülerini; televizyon, gazete ve dergilerden okudukları bilim adamı, sanatçı, işadamı vb. ünlü kişilerin başarı öykülerini sınıfla paylaşmaları istenir.

4. Etkinliğin sonunda öğrencilere Form-1 (Bir Başarı Öyküsü-Prof. Dr. Oktay SİNANOĞLU) okunur ve düşüncelerini sınıfla paylaşmaları istenir.

Bunun yerine öğretmen çevresinden, televizyon, gazete ve dergilerden ya da bilim adamı, sanatçı, işadamı vb. ünlü kişilerin başarı öykülerini sınıfa anlatabilir veya böyle bir kişiyi sınıfa davet edebilir.

5. Öğrencilere başarılı bir iş yaşamı için sadece okulda verilen bilgi beceri ve birikimlerle yetinmeyip; kişisel çaba harçayarak araştırma yapmaları, farklı kaynaklara ulaşmaları ve kendilerini geliştirmelerinin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1

BİR BAŞARI ÖYKÜSÜ

PROF. DR. OKTAY SİNANOĞLU

1935'te doğan Sinanoğlu, 1953'te Atatürk tarafından 1928 yılında kurulmuş TED Yenişehir Lisesini burslu olarak okudu ve birincilikle bitirdi. Okulun bursuyla kimya mühendisliği okumak üzere ABD'ye gitti. 1956'da ABD Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley Kimya Mühendisliği'ni birincilikle bitirdi.

1957'de Massachusetts Institute of Technology ' yi (MIT) 8 ayda birincilikle bitirerek Yüksek kimya Mühendisi oldu. 1960'ta Yale Üniversitesinde "asistant professor" (yardımcı doçent) olarak çalışmaya başladı.

26 yaşında iken atom ve moleküllerin çok elektronlu kuramı ile "associate professor" (doçent) ve 50 yıldır çözülemeyen bir matematik kuramını bilim dünyasına kazandırdı ve "full professor" (profesör) ünvanını aldı. Bu ünvan ile modern üniversite tarihinin ve Yale Üniversitesi tarihinin en genç profesörü oldu.

1964'te ODTÜ'ye danışman profesör oldu. Yale Üniversitesinde ikinci bir kürsüye daha profesör olarak atandı. Dünyada yeni kurulmaya başlayan Moleküler Biyoloji dalının ilk birkaç profesöründen biri oldu. (Watson ve Crick sarmal modelindeki dna sarmalının çözelti içinde o halde nasıl durduğunu keşfeden adam - solvofobik kuvvet) Amerikan Ulusal bilimler akademisine Üye olarak seçildi. Buraya seçilen ilk ve tek Türk oldu.

İki defa Nobel' e aday gösterildi. Defalarca Nobel Akademisinin isteği üzerine Nobel'e adaylar gösterdi. Dünyanın sayısız yerinde sayısız buluşları ve teoremleri ile ilgili sayısız konferans verdi.

26 yaşından beri devam ettiği Yale Üniversitesinde Moleküler biyoloji ve kimya olmak üzere iki kürsüde profesör ve son 7 senedir görev yaptığı Yıldız Teknik Üniversitesinde ise Kimya dalında olmak üzere bir kürsüde Profesör olarak görevini sürdürüyor.

www.kimkimdir.gen.tr

12. SINIF – 23. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: HAYAT BOYU ÖĞRENME VE MESLEK HAYATI

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar.

Kazanım Nu: 113

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

SÜREÇ

1. Öğrencilere hayat boyu öğrenmeden ne anladıkları sorulur ve cevaplar alındıktan sonra hayat boyu öğrenmenin tanımına ve içeriğine ilişkin bilgi verilir:

“Hayat boyu öğrenme, kişisel, vatandaşlığa, sosyal ve/veya istihdama ilişkin bir perspektif içerisinde bilgiler, beceriler ve yeterlilikleri geliştirme amacına yönelik olarak hayat boyunca gerçekleştirilen tüm öğrenme faaliyetleridir. Hayat boyu öğrenmenin tanımı sırf ekonomik bir bakış ya da sadece yetişkinler için öğrenimle sınırlı değildir. Okul öncesinden emeklilik sonrasına kadar, hem örgün eğitim yoluyla yaygın eğitim yoluyla öğrenmeyi kapsamaktadır”.

www.megep.meb.gov.tr

2. Öğrencilere tanımdan yola çıkarak hayat boyu öğrenme ile gelecekteki meslek hayatları arasında bir ilişki olup olmadığı sorulur ve sınıfta tartışılır.

3. Öğrencilerin cevapları alındıktan sonra meslek hayatında gerekli olacak beceri ve yeterliliklerin sadece okul ortamında kazanılıp kazanılmayacağı sorulur ve cevaplar alınır.

4. Öğrencilerden cevaplar alındıktan sonra beceri ve yeterliliklerin sadece okul ortamında kazanılmayacağı, mesleğe yönelik olarak açılan kurslar ve sertifika programlarında da kazanılabileceği belirtilir. Bunun yanı sıra öğrencilere ne kadar çok sertifika programlarına, kurslara ve eğitimlere katılırlarsa gelecekte meslek hayatında o kadar yeterli olabilecekleri vurgulanır.

5. Öğrencilere hayat boyu öğrenme ve meslek hayatı ile ilgili ülkemizde son yıllarda önemli gelişmeler olduğu söylenir. Mesleki beceri ve yeterlilikleri geleceğe yönelik olarak tekrar tanımlamak ve düzenlemek amacıyla Mesleki Yeterlilikler Kurumunun kurulduğu, bu kurumla beraber TOBB, TİSK, İŞKUR, TÜRK-İŞ gibi iş piyasası kuruluşlarının çalışmalarını izlemelerinin önemi belirtilir ve etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 24. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: BURSLAR VE YURLAR

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir.

Kazanım Nu: 114

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: ÖSYM Başvuru Kılavuzu

ÖSYM Meslekler Rehberi

Üniversitelerin Tanıtım Kaynakları

Öğrencilerden bir hafta önceden yükseköğretimde yararlanabilecekleri burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinmeleri, bu konuda bilgi toplayabilecekleri kaynakları araştırmaları ve yaptıkları araştırma sonucunda ulaştıkları bilgi kaynaklarını ve bilgileri sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilerden yükseköğretimde yararlanabilecekleri burslar ve yurtlar konusunda edindikleri bilgileri, yaptıkları araştırma sonucunda ulaştıkları bilgi kaynaklarını ve bilgileri sınıfa sunmaları istenir.
2. Öğrencilerin belirttiği kaynaklar tahtaya yazılır.

Öğrencilerin değinmediği farklı kaynaklar varsa bu kaynaklar da tanıtılır ve tahtadaki listeye eklenir. (Bu konuda okul rehber öğretmeninden bilgi alınabilir).

Bu kaynaklar:

- Yükseköğretime Geçiş Kılavuzu
- Üniversitelerin Tanıtım Kaynakları, (Kitap, cd. vb.)
- Üniversitelerin öğrenci işleri,
- ÖSYM Meslekler Rehberi,
- Çeşitli kurum ve kuruluşların insan kaynakları, eğitim araştırma ve hakla ilişkiler birimleri,
- Meslek odaları,
- İnternet, vb.

Öğrencilere üniversiteyi farklı bir ilde okuduklarında yararlanacakları yurtlar ve koşulları ile ilgili önceden bilgi toplamalarının sınavı kazandıklarında onlara kolaylık sağlayacağı belirtilir.

3. Öğrencilerden gruplara ayrılarak getirdikleri kaynaklardan yurtlarla ilgili araştırma yapmaları ve daha önce topladıkları bilgileri kendi aralarında paylaşmaları istenir.
4. Öğrencilere yurtlarla ilgili aşağıdakine benzer sorular sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir:

➤ Ne tür yurtlar var? (Üniversite, devlet, vakıf, özel, yarı özel, kurum yurtları, misafirhaneler vb.)

- Yurtlara başvuru nasıl yapılıyor?
- Ücretleri ne kadar?
- Yurtların kabul koşulları ne?
- Her üniversitenin kendi yurdu var mı?
- Üniversite olan her ilde yurt var mı? vb.

5. Öğrencilerden gruplara ayrılarak getirdikleri kaynaklardan burslarla ilgili araştırma yapmaları ve daha önce topladıkları bilgileri kendi aralarında paylaşmaları istenir.

6. Öğrencilere burslarla ilgili aşağıdakine benzer sorular sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir:

- Nerelerden burs alabilirim? (Üniversite, devlet, vakıf, özel kurum vb.)
- Ne tür burslar var?
- Burslar için nasıl başvuru yapılıyor?
- Ne kadar burs veriliyor?
- Burs başvurumuzun kabul edilmesinin koşulları ne?
- Her üniversitenin kendi burs olanakları var mı?
- Bursu bir kez kazanınca eğitim boyunca devam eder mi?
- Yurtdışından da burs alabilir miyim?
- Yurtdışı burslarının koşulları nedir? vb.

Öğrencilere üniversite eğitimi sırasında gerek devlet, gerek üniversitelerin, gerekse birçok özel kurum ve kuruluşun üniversite öğrencilerine katkı sağlamak amacıyla burs verdiği belirtilir. Bu burslar hakkında bilgi toplamak ve alabilecekleri burslar hakkında önceden araştırma yapmalarının sınavı kazandıklarında onlara kolaylık sağlayacağı belirtilir.

Burslar ve yurtlarla ilgili araştırmalara devam etmeleri ve özellikle burslarla ilgili her türlü bilgiyi araştırmaları ve değerlendirmeleri önerilir.

7. Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 25. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: NEREDE NE VAR?

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.

Kazanım Nu: 115

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

Öğrencilerden bir hafta önceden yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinmeleri, bu konuda bilgi toplayabilecekleri kaynakları araştırmaları ve yaptıkları araştırma sonucunda ulaştıkları bilgi kaynaklarını ve bilgileri sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilerden yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin edindiği bilgileri, bu konuda bilgi topladıkları kaynakları ve yaptıkları araştırma sonuçlarını sınıfa sunmaları istenir.

2. Öğrencilerin getirdiği broşür ve yazılı bilgiler sınıfça incelenir ve bu konuda yararlanılabilecek kaynaklar ve ulaşılan bilgiler ana başlıklar halinde tahtaya yazılarak aşağıdakine benzer bir liste oluşturulur:

- Yurt dışındaki üniversiteler ve denklik durumları,
- Devlet, özel ve vakıf üniversitelerinin sürekli eğitim merkezlerinde açılan eğitimler,
- Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde açılan eğitimler ve sertifika programları,
- İŞKUR tarafından yürütülen eğitimler ve sertifika programları,
- Belediyeler/Yerel yönetimler tarafından yürütülen, eğitimler ve sertifika programları,
- Özel şirketler tarafından yürütülen, eğitimler ve sertifika programları,
- Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yürütülen, eğitimler ve sertifika programları,
- Bazı özel akademi ve enstitülerin verdiği eğitimler ve sertifika programları,
- Yurt dışı eğitim danışmanlıkları,
- Yurtdışında verilen eğitimler ve sertifika programları,
- Yurt dışı eğitim fuarları,

Öğrencilere bu kaynaklardan bilgi alarak eğitim olanakları, burs koşulları, başvuru koşulları hakkında daha geniş bilgi sahibi olabilecekleri ve kendilerine yeni alternatifler yaratabilecekleri belirtilir. Başvurabilecekleri yerlerin güvenilir olup olmadıklarını araştırmaları konusuna özen göstermeleri için de gerekli uyarılar yapılır.

3. Dünyadaki gelişmiş birçok ülkede artık insanların meslek edinmek için ya da var olan mesleklerini değiştirmek için bu tür eğitim olanaklarından yararlandıkları ve kendilerine uygun hem mutlu, hem de verimli olabilecekleri işlerde çalıştıkları belirtilir ve aşağıdakilere benzer örnekler verilir:

- Aşçılık,
- Güzellik uzmanlığı,
- Bilgisayar programcılığı,
- Tiyatro,
- Muhasebe,
- Kaptanlık,
- Şarapçılık,
- Yaşlı ve hasta bakımı,
- Çiçekçilik,
- Sigortacılık,
- İlk yardım,
- Cam işlemeciliği,
- Grafik vb.

4. Öğrencilerin de bu konuda varsa kendi çevrelerinden ya da kitle iletişim araçlarından örnek vermeleri istenir.

5. Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinmenin ve bu olanakları değerlendirmenin başarılı, mutlu ve verimli bir gelecek için önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 26. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: YURTDIŞI İŞ PİYASASINDA MESLEKLER

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Uluslararası iş piyasasında geçerli olan meslekler hakkında bilgi edinir.

Kazanım Nu: 116

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: -

Öğrencilerden bir hafta önceden uluslararası iş piyasasında geçerli olan meslekler hakkında bilgi toplamaları ve topladıkları bilgileri sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilere uluslararası iş piyasasında geçerli olan meslekler hakkında topladıkları bilgilerin neler olduğu sorulur.
2. Öğrencilerden topladıkları ve sınıfa getirdikleri bilgilerden aşağıda verilenlere benzer soruların cevaplarını incelemeleri istenir:
  - Uluslararası iş piyasasında geçerli olan meslekler neler?
  - Uluslararası iş piyasasının yakın gelecekte en çok hangi mesleğe ihtiyacı olabilir?
  - Uluslararası iş piyasasında hangi mesleğe daha çok ihtiyaç duyuluyor?
  - Uluslararası geçerli olan mesleklerin gerektirdiği akademik beceriler neler?
  - Uluslararası geçerli olan mesleklerin gerektirdiği kişisel özellikler neler?
  - Uluslararası geçerli olan mesleklerin istediği eğitimler ve sertifikalar neler?

Öğrencilerin verdiği cevaplar sınıf içinde tartışıldıktan sonra, öğrencilerden bu tartışılan bilgileri okul veya sınıf panosuna asabilecekleri söylenir.

Öğrencilere ülkemizde uluslararası iş piyasası ve mesleklerle ilgili hem özel sektörde hem de kamusal alanda önemli gelişme ve değişiklikler olduğu bu yüzden de uluslararası iş piyasasında geçerli olan mesleklerle ilgili bilgi toplamalarının bu etkinlikle sınırlı olmadığı hatırlatılır. Öğrencilere İŞKUR'un Yurtdışı İşe Yerleştirme Hizmetleri örnek olarak verilebilir.

3. Öğrencilere seçmeyi düşündükleri mesleklerle ilgili uluslararası iş piyasasında ne gibi gelişmelerin olduğunu takip etmeleri hatırlatılarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 27. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: TERCİHLERİM BANA UYGUN MU?

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılardan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.

Kazanım Nu: 117

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç:

SÜREÇ

1. Öğrencilere aşağıdaki durum okunur:

Durum:

“Alkım, insanlarla iletişim kurmada zorlanmayan, arkadaşlık ilişkileri güçlü, anlayışlı, sabırlı ve derslerinde başarılı bir öğrencidir. Alkım, Yükseköğretim programında tıp ağırlıklı tercihler yapmak istemektedir ve tıp eğitiminin araştırdığı kadarıyla zor ve uzun bir akademik eğitim gerektirdiğini bilmektedir. Eğitimi süresince eskisi kadar sosyal ve kültürel aktivitelere zaman ayıramayacağını ancak mezun olduğunda hastalarıyla iyi iletişim kurabileceğini ve iyi bir doktor olacağını düşünmektedir. Alkım, araştırmayı sevdiği ve yenilikleri de takip etmeyi sevdiği için gelecekte mesleğiyle ilgili yeni çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeyi planlamaktadır.”

2. Öğrencilerden yükseköğretim programları ile ilgili kendi tercihlerini durumda okunan örneğe göre tartışmaları istenir.

Öğrencilerden paylaşımlar alındıktan sonra tercih edeceği programların akademik içerikleriyle ilgili araştırma yapmaları, soru sormalarının önemli olduğu, bunların yanı sıra tercih edeceği programların kişisel, sosyal ve mesleki açıdan uygunluğunu değerlendirmelerinin önemi vurgulanır.

3. Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açıdan kendisine uygunluğuna göre yapmanın önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 28. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI VE MESLEKİ AMAÇLAR

Sınıf: 12.sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.

Kazanım Nu: 118

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Yazı tahtası ve kalem

Öğrencilerden bir hafta önceden bir hafta boyunca radyo, televizyon, gazete, dergi ve internet gibi kitle iletişim araçlarından mesleki amaçlarına ulaşmada yararlanabilecekleri programları ve yazılı materyalleri araştırmaları, yazılı bilgileri ve görsel materyallerle ilgili kaynakları not ederek sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

1. Öğrencilerden araştırma yaparken yararlandıkları kitle iletişim araçlarını belirtmeleri ve topladıkları bilgileri sınıfa sunmaları istenir.

Öğrencilerin mesleki amaçlara ulaşmada yararlanmak üzere çeşitli kitle iletişim araçlarından yaptıkları araştırmalar sonucunda getirdikleri yazılı bilgiler, afiş ve broşür gibi görsel materyaller sınıfça incelenir ve sınıf panosuna asılır.

2. Bu bilgilerden hareketle mesleki amaçlar için kitle iletişim araçlarından yararlanabileceğimiz kaynakların neler olduğu tahtaya yazılır.

Mesleki Amaçlar İçin Kitle İletişim Araçlarından Yararlanabileceğimiz Kaynaklar

- Televizyondaki eğitici programlar,
- Televizyondaki eğitici belgeseller,
- Televizyondaki açık öğretim için hazırlanan programlar,
- İngilizce pratik yapmak için yabancı kanallar, filmler,
- Televizyondaki üniversiteleri tanıtan programlar,
- Televizyondaki üniversite sınavı ile ilgili programlar,
- Televizyondaki meslekleri tanıtan programlar,
- Televizyondaki farklı mesleklerden kişilerle yapılan röportajlar,
- Gazetelerin gençlikle ilgili bölümleri,
- Gazetelerin eğitimle ilgili bölümleri,
- Gazetelerdeki üniversiteleri tanıtan bölümler,
- Gazetelerdeki üniversite sınavı ile ilgili bölümler,
- Gazetelerdeki mesleklerle ilgili bölümler,
- Gazetelerdeki insan kaynakları ile ilgili bölümler,
- Gazetelerdeki iş ilanları, duyurular,
- Gazetelerde farklı mesleklerden kişilerle yapılan röportajlar,

- Gazetelerdeki meslekleri tanıtan yayınlar,
- Dergilerdeki farklı mesleklerden kişilerle yapılan röportajlar,
- Dergilerdeki meslekleri tanıtan yayınlar,
- Dergilerdeki insan kaynakları ile ilgili bölümler,
- Dergilerdeki iş ilanları, duyurular,
- İnternetteki meslek bilgileri vb.

3. Mesleki amaçlara ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanarak her türlü bilgiye ulaşabilecekleri hatırlatılır ve bu araçları kullanmalarının önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

12. SINIF – 29. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: DOSYAMA BAKIYORUM

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası” ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.

Kazanım Nu: 119

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form-1 (Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası)

Öğrencilerden bir hafta önceden “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyaları” sınıfa getirmeleri istenir.

Form-1 öğretmene bilgi amacıyla verilmiştir.

SÜREÇ

Öğrencilere “Eğitsel ve Mesleki Planlama dosyası”nın sadece dosyanın tutulduğu yıl değil tüm hayatı boyunca önemli olduğu söylenerek etkinlik etkileşimi başlatılır.

1. Öğrencilere aşağıdaki durum okunur:

Durum:

Cenk, yüksek öğretim programı olarak endüstriyel tasarım bölümünü seçmeye karar veriyor. Bu kararını değerlendirmek için yararlandığı pek çok kaynağın yanı sıra “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan da yararlanmak istiyor. İlk olarak 9. sınıftan 12. sınıfa kadar olan karnelerinden, bölümle ilgili derslerden (matematik, fizik, kimya) aldığı notları inceliyor. Bölümle ilgili edindiği bilgilerden endüstriyel tasarımda sadece akademik notların yeterli olmayacağı, yaratıcılığın da ön planda olduğunu hatırlıyor ve dosyasından daha önceki yıllarda ders dışında yaptığı çizim ve resimlerin olup olmadığına bakıyor.

2. Öğrencilere kendilerine okunan durumdan yola çıkarak, seçmeyi düşündükleri veya karar verdikleri yükseköğretim programını/programlarını göz önünde bulundurarak yanlarında getirdikleri eğitsel ve mesleki planlama dosyasında bulunan belgelerini değerlendirmeleri ve buna göre yükseköğretim programını seçmeleri ve bir kağıda yazmaları istenir.

3. Gönüllü öğrencilerden seçtikleri programı nedenleri ile beraber paylaşmaları istenir.

4. Dosyası olmayan öğrencilerden “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”nın içinde yer alabilecekleri kendilerine ait belgeleri gözden geçirmeleri istenir.

Öğrencilere dosyanın sadece yükseköğretim programlarını seçmede değil yükseköğretim programı sonrasında iş başvurusunda ve iş yaşamında da önemli olduğu vurgulanır.

5. Yükseköğretim programını seçerken “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanmanın önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1

EĞİTSEL VE MESLEKİ PLANLAMA DOSYASI

Öğrencilerin okul hayatları boyunca okulda veya okul dışında kendileri ile ilgili bütün belgelerini düzenli olarak bir arada tuttukları, kendi gelişimlerini izleyebilecekleri, gerekli yerlere sunabilecekleri bir dosyadır.

Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası ne işe yarar?

Kişinin eğitsel, kişisel ve mesleki yaşamındaki gelişimini düzenli olarak izlemesini ve gerektiğinde belgelerine hızlı bir şekilde ulaşma kolaylığı sağlar. Özellikle günümüzde iş ve meslek dünyasında çok önemli olan kişisel portföye sahip olmaları için bir alt zemin oluşturur ve özel ve mesleki yaşamlarında sayısız katkı sağlar.

Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyasında hangi belgeler yer alır?

Öğrencinin:

- Fotoğrafları,
- Ürün dosyalarından seçilmiş örnekler,
- Karneler,
- 4 yıl boyuca rehberlik saatindeki bütün çalışmalar,
- Uygulanan ölçme araçları, değerlendirme sonuçları,
- Hazırladıkları ödevler,
- Yaptıkları resimler,
- Yazdıkları öykü ve şiirler,
- Hazırladıkları ve katıldıkları projeler,
- Takdir-teşekkür vb. aldıkları ödül belgeleri,
- Derece ve sertifikaları,
- Özgeçmişi,
- Sosyal ve sportif faaliyetlere ilişkin belgeler, lisanslar, davetiyeler,
- Yaptığı stajlar, çalıştığı tam ve yarı zamanlı işler,
- Gönüllü çalışmalar,
- Arkadaşları, öğretmenleri, rehberlik servisi vb. tarafından kendilerine verilen

geribildirimler,

- Referans mektupları,
- Geleceğe ilişkin planları,
- İsim ve telefon listeleri vb. belgelerden oluşmaktadır

12. SINIF – 30. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAMIMI BELİRLEDİM

Sınıf: 12. sınıf

Yeterlik Alanı: Eğitsel ve Mesleki Gelişim

Kazanım: Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.

Kazanım Nu: 120

Öğrenci Sayısı: Tüm sınıf

Süre: 40 dakika

Ortam: Sınıf ortamı

Sınıf Düzeni: Oturma düzeni

Araç-gereç: Form-1 (Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi)

Bu etkinlikte Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünc hazırlanan “Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi” nde (MBS) yer alan ölçekler uygulanacaktır.

Bu etkinlik internet bağlantısıyla gerçekleştirilecektir. İnternet bağlantısı olmayan okullarda da rehber öğretmen ile işbirliği yapılarak “Kendini Değerlendirme Envanteri” veya “Akademik Benlik Kavramı Ölçeği” uygulanıp değerlendirmeye alınabilir.

Öğrencilere 1 hafta önceden “Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi” hakkında bilgi verilerek, <http://mbs.meb.gov.tr> adresine girerek üye olmaları ve yönergeleri takip ederek İlgilerim, Yeteneklerim, Mesleki Değerlerim Ölçeklerini içtenlikle ve yeterli zamanı ayırarak uygulamaları istenir. Aksi takdirde çıkacak sonuçlar kişiye uygun olmayacaktır. Ölçekler uyguladıktan sonra Mesleklerle eşleştir butonuna basarak, çıktı almaları ve sonuçlarını “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”yla beraber Rehberlik ve Yönlendirme Dersine getirmeleri istenir.

*Form-1 öğretmene bilgi amacıyla verilmiştir. Öğrencilere gerekli açıklamalar Form-1 den yapılabilir.

*Öğrencilere bir hafta önceden Form-2 verilir ve bir işyeri/kurum ya da kuruluşt çalışan meslek elemanı ile röportaj yapması istenir. Öğrenci, gelecekte seçmeyi düşündüğü mesleğin elemanı ile röportaj yapabilir.

SÜREÇ

1. Gönüllü öğrenciler ölçek (İlgilerim, Yeteneklerim, Mesleki Değerlerim Ölçeği) sonuçlarını sınıfla paylaşır.
2. Gönüllü öğrencilerden, çıkan sonuçlar doğrultusunda eşleşen mesleklerin neler olduğu sorulur ve sınıfla paylaşımları istenir.
3. Aşağıdakine benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - 9.- 10. Ve 11. Sınıfta uyguladığınız MBS ‘deki ölçek sonuçlarınız ile şimdi uyguladığınız ölçek sonuçları arasında fark var mı?
  - Mesleki değer, ilgi, yetenek ve bu özelliklerinizle eşleşen mesleklerin sizi yansıttığını düşünüyor musunuz?

Öğrenci sonuçların kendisine uygun olmadığını söylüyorsa, öğrencilerin içtenlikle ve yeterli zaman ayırarak uygulamayı yapmamış olabilecekleri göz önünde bulundurulmalıdır.

- Kişilik özellikleriniz seçmeyi düşündüğünüz yükseköğretim programına uygun mu?
- İlgil, yetenek ve mesleki değerleriniz, seçmeyi düşündüğünüz yükseköğretim programına uygun mu?
- Akademik başarınız, seçmeyi düşündüğünüz yükseköğretim programına uygun mu?
- Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarınıza uygun yöneleceğiniz yükseköğretim programı/programları ne/nelerdir?

4. Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarıya uygun yükseköğretim programı belirlemenin önemini vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-1
ULUSAL MESLEKİ BİLGİ SİSTEMİ – MBS

Mutlu ve başarılı bir hayatın parçası olan meslek seçiminde doğru kaynaklara başvurmak önemlidir.

1.KENDİNİ TANIMA

- * Nelerden hoşlanırım?
- * Neleri yapabilirim?
- * Hangi meslek bana uygun?
- * Bana göre çalışma hayatında neler önemli?

Bu soruların cevaplarını MSB’de “Kendimizi Tanıyalım” başlığı altında bulabilirsiniz.

2.EĞİTİM FIRSATLARI

- * Hangi okula gitmeliyim?
- * Hangi alan / dal / dersi seçmeliyim?
- * Gitmek istediğim okullar ve kurslar hakkında nerelerden bilgi alabilirim?
- * Nerelerden burs alabilirim?
- * Uluslar arası eğitim fırsatları nelerdir?

Sorularının cevaplarını “Eğitim Fırsatlarımız” başlığı altında bulabilirsiniz?

3.İŞ OLANAKLARI

- * Mesleklere ilişkin bilgilere nasıl ulaşabilirim?
- * İş arama yöntemleri nelerdir?
- * Öz geçmiş nasıl yazılır?
- * İş ararken nerelere başvurabilirim?
- * İş görüşmesinde nelere dikkat etmeliyim?

Sizi çalışma hayatına hazırlayacak bu soruların cevabını da “İş Olanaklarımız” başlığı altında bulabilirsiniz.

Ulusal Mesleki Bilgi Sisteminden (MBS) bireyler hem üye olmadan hem de üye olarak faydalanabilirler. Sistem üye olmadan sınırlı bir fayda sağlarken üye olduğu takdirde; öğrencilere ilgi, yetenek, mesleki değer ölçeklerini uygulama, kendilerini ve kendilerine uygun mesleği tanıma fırsatı sunmaktadır. Bunun için bireylerin <http://mbs.meb.gov.tr> adresine girmeleri yeterli olacaktır.

Bireyler sisteme üye olarak ilgi, yetenek ve mesleki değerlerine yönelik ölçme aracını uyguladıkları takdirde aşağıdaki alt boyutlarla ilgili sonuçları elde edebilirler.

İlgi Ölçeğinin Alt Boyutları	Yetenek Ölçeğinin Alt Boyutları	Değerler Ölçeğinin Alt Boyutları
Eğitim Öğretim	Sözel Dilbilimsel	Yeteneğini gösterme
Ziraat Açık Alan	Mantıksal – Matematiksel	Yaratıcılık
Siyasal Mali Bilimler	Görsel – Uzamsal	Başarı
Sağlık	Bedensel – Devinimsel	Ekip Çalışması
İletişim Medya	Müziksel – Ritmik	Çalışma Koşulları
Yabancı Dil	Sosyal – Kişilerarası	Liderlik
Türk Dili	Kişisel – İçsel	Gelir Durumu
Psikoloji	Doğacı	Tanınma
Hukuk		Kişisel Gelişim
Bilgisayar		Özerklik
Matematik		
Fen Bilimleri		
Mühendislik		
Görsel Sanatlar		

Bireyler kendilerine uyguladıkları ilgi, yetenek ve mesleki değer ölçekleri sonucuna uygun meslekler listelenmektedir. Listelenen bu meslekler 3 grupta toplanmaktadır.

1. **Profesyonel Meslek Grupları:** Bu ana grup, fiziksel bilimler ve yaşam bilimleri ile sosyal ve beşeri bilimlere ilişkin alanlarda yüksek düzeyde profesyonel bilgi ve deneyim gerektiren ana görevleri olan meslekleri kapsamaktadır. Bu ana görevler, mevcut bilgi birikimini devamlı artırma, bilimsel ve sanatsal kavram ve teorileri problemlerin çözümüne yönelik olarak uygulama ve elde edilen bilgileri sistematik bir yöntemle öğretmekten oluşmaktadır.

2. **Yardımcı Profesyonel Meslek Grupları:** Bu ana grup, fiziksel bilimler, yaşam bilimleri ile sosyal ve beşeri bilimlerin bir ya da birkaç alanında teknik bilgi ve deneyim gerektiren ana görevlerden oluşan meslekleri kapsamaktadır.

3. **Büro, Seyahat ve Bakım Hizmetleri:** Bu ana grup, bilgilerin organize edilmesi, değerlendirilmesi, yayımlanması; seyahat, ev işleri, yeme-içme, kişisel ve hasta bakımı, alım-satım için gerekli bilgi ve deneyimi gerektiren ana görevlerden oluşan meslekleri kapsamaktadır. <http://mbs.meb.gov.tr>

**“ORTAÖĞRETİM REHBERLİK ve YÖNLENDİRME DERSİ PROGRAMI” YETERLİK ALANLARINA GÖRE KAZANIMLARIN
DAĞILIMI**

NU	YETERLİK ALANLARI	SINIF
OKULA VE ÇEVREYE UYUM		
1.	Okulda, yönetmeliklerin kendisini ilgilendiren bölümleri hakkında bilgi edinir.	9
2.	Okul ve çevresindeki eğitsel ve sosyal imkânlardan yararlanır	9
3.	Okula ilişkin olumlu tutum sergiler.	9
EĞİTSEL BAŞARI		
4.	Başarı ve başarısızlığa neden olan etmenleri belirler.	9
5.	Ders çalışma alışkanlıklarını verimlilik açısından değerlendirir.	9
6.	Verimli ders çalışma tekniklerini açıklar.	9
7.	Sınav kaygısının akademik başarıya etkisini açıklar.	9
8.	Eğitsel alanlardaki güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirir.	9
9.	Geleceğe ilişkin amaçlarını açıklar.	10
10.	Grup çalışmalarında iş birliğinin önemini ve gerekliliğini açıklar.	10
11.	Grup çalışmalarına etkili biçimde katılır.	10
12.	Verdiği kararları etkili karar verme basamakları açısından değerlendirir.	10
13.	Etkili karar verme unsurlarını kararlarında kullanır.	10
14.	Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planı yapar.	11
15.	Geleceğe ilişkin amaçlarını toplumun sosyal ve ekonomik kaynaklarını da dikkate alarak belirler.	11
16.	Yükseköğretim kurumlarına geçiş için akademik başarısını artırıcı çalışma planının etkililiğini değerlendirir.	11
17.	Yükseköğretim kurumlarına geçiş ile ilgili bilgi edinir.	11
18.	Geleceğe yönelik belirlediği amaçların ulaşılabilirliğini değerlendirir.	11
19.	Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir.	12

20.	Sınav kaygısıyla başa çıkma yollarını kullanır.	12
KENDİNİ KABUL		
21.	Değerlerini fark eder.	9
22.	Ergenlik dönemindeki bedensel ve duygusal değişimlerle baş etme yollarını kullanır.	9
23.	Başkalarının kendisi ile ilgili görüşlerinin bireyin kendini algılama biçimini nasıl etkilediğini fark eder.	10
24.	Bireyin kendini algılama biçiminin davranışlarını nasıl etkilediğini fark eder.	10
25.	Değerlerinin hayatı üzerindeki etkilerini açıklar.	10
26.	Hobilerin insan hayatındaki önemini belirtir.	11
27.	Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.	12
KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER		
28.	Kişiler arası iletişimi, unsurları ve türleri açısından analiz eder.	9
29.	Kurduğu iletişimleri, etkili iletişimde dikkate alınacak unsurlar açısından değerlendirir.	9
30.	Kurduğu iletişimleri, iletişim engelleri açısından değerlendirir.	9
31.	Öfkenin yarattığı fiziksel, duygusal ve düşünsel etkileri açıklar.	9
32.	Öfke ile baş etmede kullandığı yöntemleri yarattığı etkileri açısından değerlendirir.	9
33.	Öfkeyle baş etmede yapıcı yollar kullanır.	9
34.	Etkili çatışma çözme basamaklarını açıklar.	9
35.	Günlük hayatında kullandığı çatışma çözme basamaklarını etkililiği açısından değerlendirir.	9
36.	Akran baskısıyla baş eder.	9
37.	Yaşlılarının ya da kendinin karşılaşılabileceği kişisel-sosyal ve eğitsel sorunların farkında olur.	10
38.	Eğitsel ve kişisel-sosyal sorunlarla karşılaştığında yardım alabileceği birimlere başvurur.	10
39.	Fiziksel, sözel ve duygusal şiddetle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.	10
40.	Fiziksel, sözel ve duygusal tacizle karşılaştığında nereden yardım alabileceğini belirtir.	10
41.	Kişisel değerlerine, inançlarına ve tutumlarına uygun olmayan isteklere iletişim becerilerini kullanarak karşı koyar.	10
42.	Başkalarının başarılarını ve olumlu davranışlarını takdir eder.	10
43.	Karşı cins ile sağlıklı arkadaşlık ilişkileri geliştirmenin önemini kavrar.	10

44.	Etkili çatışma çözme basamaklarını kullanır.	10
45.	Kişiler arası ilişkilerde esnek ve hoşgörülü olur.	10
46.	Günlük hayatında kullandığı sorun çözme yollarını etkililiği açısından değerlendirir.	11
47.	Etkili sorun çözme basamaklarını kullanır.	11
48.	Sevginin insan hayatındaki önemini belirtir.	11
49.	İnsanları olduğu gibi kabul eder.	12
50.	İnsanların özel hayatına saygı gösterir.	12
AİLE VE TOPLUM		
51.	Kitle iletişim araçlarının kişisel ve toplumsal değerler üzerindeki etkisini fark eder.	10
52.	Kişisel özgürlükler ile toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar arasında bağlantı kurar.	11
53.	Toplumsal hayatı düzenleyen kurallara uygun davranır.	11
54.	Sahip olduğu haklarını belirtir.	11
55.	Kitle iletişim araçlarında sunulan mesaj ve modellerin bireysel ve toplumsal değerlere uygunluğunu analiz eder.	11
56.	Kendi davranışlarını doğa ve çevreyi korumaya karşı duyarlılık açılarından değerlendirir.	11
57.	Toplum için yapılan gönüllü çalışmalara katılır.	11
58.	Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir.	12
59.	İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir.	12
60.	Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar.	12
61.	Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.	12
GÜVENLİ VE SAĞLIKLI HAYAT		
62.	Sağlıklı hayat için gerekli alışkanlıkları edinir.	9
63.	Kendini zararlı alışkanlıklardan korur.	10
64.	Acil durumlarda nasıl davranacağını açıklar.	10
65.	Akran desteği ile yetişkin yardımı gerektiren durumları ayırt eder.	10
66.	Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar.	11
67.	Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir.	11

68.	Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.	11
69.	Toplumu ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarını belirtir.	11
70.	Toplumu ve dünyayı ilgilendiren ortak sağlık sorunlarından korunma yollarını ifade eder.	11
EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM		
71.	Eğitsel ve mesleki planlama dosyası düzenler.	9
72.	Okulda seçebileceği dersler hakkında bilgi toplar.	9
73.	Ders seçimine etki eden faktörleri sıralar.	9
74.	Kendini tanımanın ders seçimindeki önemini fark eder.	9
75.	Seçebileceği dersler ile meslekler arasındaki ilişkiyi açıklar.	9
76.	Seçeceği mesleğin hayatını nasıl etkileyeceğini açıklar.	9
77.	Mesleki değerleri, ilgileri, yetenekleri ve kişilik özellikleri ile seçebileceği dersler arasında ilişki kurar.	9
78.	Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak, mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak geçiş yapabileceği okulları değerlendirir.	9
79.	Ders seçiminde kendini ve içinde bulunduğu koşulları gerçekçi bir biçimde değerlendirir.	9
80.	Eğitsel ve mesleki planlama dosyasından yararlanarak mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına uygun ders seçimi yapar.	9
81.	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özellikleri ile ilgili bilgi edinir.	10
82.	İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim hakkında bilgi edinir.	10
83.	Mesleki değerlerin meslek seçimindeki rolünü açıklar.	10
84.	Meslekleri tanıtan kaynaklar hakkında bilgi edinir.	10
85.	Ön yargıların meslek seçimine etkilerini değerlendirir.	10
86.	Mesleki doyum ile mesleki değer, ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi fark eder.	10
87.	Seçtiği derslerin dışında kalan diğer derslerle ilgili yükseköğretim programları hakkında bilgi edinir.	10
88.	Meslekleri tanıtan kaynaklardan yararlanarak geleceğe yönelik hedeflerini değerlendirir.	10
89.	Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısını göz önünde bulundurarak seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.	10

90.	Önemi artan ve azalan meslekler hakkında bilgi edinir.	11
91.	Kısa ve uzun dönemde mesleki hedeflerini belirler.	11
92.	Üretkenliğin toplum açısından önemini fark eder.	11
93.	Ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların meslek seçimine etkilerini açıklar.	11
94.	Yükseköğretim programları ve koşulları hakkında bilgi edinir.	11
95.	Mesleki değer, ilgi, yetenek ve akademik başarısına göre yükseköğretim programını seçmenin önemini fark eder.	11
96.	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi edinir.	11
97.	Staj yapabileceği yerleri belirler.	11
98.	Seçtiği/seçeceği derslerin hayatını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini sorgular.	11
99.	Mesleki amaçlara ulaşmada çeşitli yükseköğretim programının koşullarına göre seçtiği/seçeceği derslerin uygunluğunu değerlendirir.	11
100.	Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir.	12
101.	Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir.	12
102.	Bulduğu çevredeki meslekleri değerlendirir.	12
103.	Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir.	12
104.	Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler.	12
105.	Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir.	12
106.	İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar.	12
107.	İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar.	12
108.	İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar.	12
109.	Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir.	12
110.	İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder.	12
111.	Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir.	12
112.	Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar.	12
113.	Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar.	12
114.	Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir.	12

115.	Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir.	12
116.	Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir.	12
117.	Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılardan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.	12
118.	Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.	12
119.	“Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası”ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.	12
120.	Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.	12

**“ORTAÖĞRETİM REHBERLİK VE YÖNLENDİRME DERSİ PROGRAMI”
YETERLİK ALANLARINA GÖRE 12. SINIF KAZANIMLARI VE KAZANIMLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR**

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL BAŞARI

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
1. Sınava ilişkin duygularını sınav performansına etkileri açısından değerlendirir. 2. Sınav kaygısıyla başa çıkma yollarını kullanır.	1 ve 2. kazanıma ilişkin etkinlikler okul rehber öğretmeni, okul rehber öğretmeni yoksa uzmanlık gerektiren kazanımların yerine rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından öğrenci ihtiyaçları doğrultusunda gerekli destek sağlanacaktır.

YETERLİK ALANI: KENDİNİ KABUL

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
1. Kültürel birikimin kişiliğine ve kariyerine katkılarını belirtir.	

YETERLİK ALANI: KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
1. İnsanları olduğu gibi kabul eder. 2. İnsanların özel hayatına saygı gösterir.	

YETERLİK ALANI: AİLE VE TOPLUM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
1. Toplumsal sorunlarla ilgili çözüm üretir. 2. İyi bir vatandaşın özelliklerine göre kendi özelliklerini değerlendirir. 3. Eş seçiminin önemini ve eş seçiminde dikkate alınacak unsurları açıklar. 4. Aile yaşamında değişen kadın erkek rollerini fark eder.	

YETERLİK ALANI: EĞİTSEL VE MESLEKİ GELİŞİM

KAZANIMLAR	AÇIKLAMA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ortaöğretim süresince aldığı eğitimin hedeflediği mesleğe katkısını değerlendirir. 2. Yükseköğretim programlarını ve koşullarını değerlendirir. 3. Bulunduğu çevredeki meslekleri değerlendirir. 4. Ortaöğretim sonrasında işe ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kursları değerlendirir. 5. Ortaöğretim sonrasında kendisine uygun olacak iş imkânlarını belirler. 6. Yöneleceği iş ya da mesleğin iş piyasası, çalışma alanı ve koşullarıyla ilgili bilgi edinir. 7. İş veya eğitim başvurusu için öz geçmiş yazar. 8. İş görüşmesinde dikkat edilecek hususları açıklar. 9. İş deneyiminin işe yerleşmede ve iş başarısındaki önemini açıklar. 10. Çalışan ve işverenlerin temel hak ve sorumlulukları hakkında bilgi edinir. 11. İş ve meslek yaşamında etik değerlerin önemini fark eder. 12. Kendi kişilik özelliklerini iş bulma, sürdürme ve geliştirme açısından değerlendirir. 13. Kişisel çabası ile edinebileceği bilgi, beceri ve birikimlerin başarılı bir iş yaşamı için gereğini açıklar. 14. Meslek hayatında hayat boyu öğrenmenin önemini açıklar. 15. Yükseköğretimde yararlanabileceği burslar ve yurtlar konusunda bilgi edinir. 16. Yurt içi ve yurt dışı eğitim olanakları ve başvuru koşullarına ilişkin bilgi edinir. 17. Uluslararası iş piyasasında geçerliği olan meslekler hakkında bilgi edinir. 18. Yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini kişisel, sosyal, akademik ve mesleki açılardan kendisine uygunluğuna göre değerlendirir.	<p>1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21.</p> <p>kazanıma ilişkin okulun kaynaklarına göre üniversite gezileri, kurum ve kuruluşlara gezi, meslek elemanlarının okula davet edilmesi, meslek tanıtım panosu, vb. etkinliklerle öğrenciye destek hizmetler sunulabilir.</p> <p>4.kazanıma ilişkin ortaöğretim sonrasında yükseköğretime devam etmek istemeyen öğrencilere yönelik olarak iş ve mesleğe hazırlayan kurum ve mesleki kurslar hakkında bilgi verilecektir.</p> <p>20.kazanım için yapılacak etkinlikte öğrencilerin “Eğitsel Ve Mesleki Planlama Dosyası” ndan yararlanılması sağlanmalıdır.</p>

<p>19. Mesleki gelişiminde kitle iletişim araçlarından yararlanmanın önemini açıklar.</p> <p>20. “Eğitsel ve Mesleki Planlama Dosyası” ndan yararlanarak yükseköğretim programı seçer.</p> <p>21. Mesleki değer, ilgi, yetenek, kişilik özellikleri ve akademik başarısına uygun yöneleceği yükseköğretim programını belirler.</p>	
--	--

**12. SINIF KAZANIMLARINA İLİŞKİN ETKİNLİKLERİ HAZIRLAYANLAR VE ETKİNLİK
NUMARALARI**

ETKİNLİK NUMARASI	HAZIRLAYANLAR
1,2,3,6,21,30	Didem GÜLSARAN- Cevriye GÜLEBAĞLAN
9,11,12,13,14,17,18,19,20,23,26,27,29	Şükran KILIÇ
5*,7,8,10,15*,16,22,24,25,28	K. Ayla SIRIKLI
4,5*,15*	Serdar ERKAN

*Etkinlikler ortak hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA:

Aşık (Sırıklı), K. A. (2002). **Yaratıcı Drama Yönteminin Rehberlik ve Psikolojik Danışma Etkinliklerinde (Meslek/Alan Seçiminde, Kendini Tanıma ve Bilgilendirme Süreçlerinde) Kullanılması**. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Programları Ana Bilim Dalı. Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi. Ankara.

Balkaya, F. Nesrin, H. Şahin. (2003). **Çok Boyutlu Öfke Ölçeği**, Türk Psikiyatri Dergisi; 14 (3): 192–202.

Baran, M. (2006) **Öğrenilmiş Çaresizlik**, <http://www.turkhukuk sitesi.com>. Erişim Tarihi Kasım 2006.

Carter, L., Minirth, F. (1993), **The Anger Workbook**. Nashville.

Cüceloğlu, D. (2000) **İnsan insana**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çağırın, S. (2006) **ÖSS Sınav Stratejileri**, <http://www.rehberlik portali.com>. Erişim Tarihi Mart 2007.

Çevik, İ. (2005). **Okul Temelli Sosyal Duygusal Eğitim Programı**. Özel Tevfik Fikret Okulları, Yayın No:11. Ankara

Davaslıgil, Ü. Çakıcı, M. ve Ögel, K. (1998). **Yaşam Becerileri Geliştirme Kılavuzu**. İstanbul: Lebib Yankı Matbaası,

Dökmen, Ü. (2004) **İletişim Becerileri Ve Empati**. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Eldeliklioğlu, J. (1999). **Karar verme Stratejileri ile Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki**. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2, 11, 7–13.

Erkan, S. (2003). “Rehberlik Nedir?” Ed. Yıldız Kuzgun. **İlköğretimde Rehberlik** (sf.1–16) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Erkan, S. (2005). **Örnek Grup Rehberliği Etkinlikleri**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Erkan, S. (2006). **Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Erkan, S. ve Bükel, S.; Çetin, H.; Gülebağlan, C.; Gülsaran, D.; Güven, M.; Kılıç, Ş.; Sırıklı, K.A. (2006). **Yeni Okul PDR Hizmetleri Program Modeli**. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, İlköğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programı Formatörlük Kursu Hizmet İçi Eğitim Ders Notu. Kuşadası.

Esen, K. B. (2003). **Akran Baskısı, Akademik Başarı ve Yaş Değişkenine Göre Lise Öğrencilerinin Risk Alma Davranışlarının Yordanması**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Dergisi, 24,19–25.

Fery, N. M. (2006). **Factors influencing career choices of adolescents and young adults in Rural Pennsylvania**. Journal of Extension, 44, 3, 3RIB7.

Kaynak Dergisi (2003). İş Etiği , **“İş Etiğine Özen Karlılığı Artırıyor”**. Ekim- Aralık, Sayı, 16. Baltaş-Baltaş Eğitim Danışmanlık Hizmeti Merkezi Yayını.

Kockar,A.İ.(2006). **Sınav Kaygısı ve Başa Çıkma Yöntemleri**.www.tr.net/saglik/cocuksagligi_snavkaygisi.shtml.Erişim Tarihi Aralık 2006.

Kulaksızoğlu, A. (2003) **Kişisel Gelişim Uygulamaları**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kuzgun, Y.(2000). **Rehberlik Ve Psikolojik Danışma**. ÖSYM Yayınları. Ankara:

Kuzgun, Y.(2000). **Meslek Danışmanlığı**. Ankara: Nobel Yayıncılık.

London Metropolitan University Career Deelopment and Employment Service. **Making Career Choices** <http://www.londonmet.ac.uk>. Erişim Tarihi Şubat 2007.

MEB, a. (2002). **Orta Öğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 9. Sınıf Rehberlik Programı Öğretmen El Kitabı**. Ankara.

MEB, b. (2002). **Orta Öğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 10. Sınıf Rehberlik Programı Öğretmen El Kitabı**. Ankara.

MEB, c. (2002). **Orta Öğretim Kurumları Sınıf Öğretmenleri İçin 11. Sınıf Rehberlik Programı Öğretmen El Kitabı**. Ankara.

MEB, d. (2003) **EĞİTEK Psikolojik Destek Programları Tanıtım ve Kullanım Kitapçığı**. Ankara

MEB, e. (2004). **MEGEP Anahtar Beceriler Öğrenci Modülü 1**. Ankara.

MEB, f. (2004). **MEGEP Anahtar Beceriler Öğrenci Modülü 2**. Ankara.

MEB, g. (2004).**Sağlık Eğitim Vakfı. Bilinçli Ergen Projesi Senaryoları II**. Ankara.

MEB, h. (2006). **Hayata Sahip Çıkmak**. Ankara.

Morrison, J. (1997). **Peer group pressure within and outside school**, British Educational Research Journal, 23(1).

Ören, T. (2003). **Bilişim ve Etik. Türkiye Bilişim Vakfı basın Bilişim Okulu Semineri.** <http://www.uottowa.ca/oren>. Erişim Tarihi Mart 2007.

Saban, A. (2005). **Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,

Taymaz, E., Suiçmez, E. (2005). **Türkiye’de Verimlilik Büyüme ve Kriz Dördüncü Verimlilik Raporu**. Milli Prodüktivite Merkezi.

Tavuk Suyuna Çorba- (1998). **Yüreğinizi Isıtacak Seçme Öyküler**. Ankara: HYB Yayıncılık.

Tekin, E., Aydın, M. (2007). **Çocuk İhmali ve İstismarı.** www.pdr.org.tr/dosya/cocuk_istismari.htm. Erişim Tarihi Mart 2007

Türkiye Aile Planlaması Derneği Bilgi Bankası. **Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Şiddet.** <http://www.tapd.org.tr>. Erişim tarihi Ocak 2007.

Türnüklü, A(2006). **Sınıf ve Okul Disiplinine Çağdaş Bir Yaklaşım Onarıcı Disiplin**. Ankara: Ekinoks Eğitim danışmanlık hizmetleri ve Basın Yayın dağıtım Hizmetleri.

Yıldırım, P.K., Otrar, M. (2003) **Öğrenciler Ve Aileler İçin Rehber Kitap** Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yeşilyaprak, B. (2008). Özellik-Faktör Kuramı ile Holland’ın Tipoloji Kuramı. Özyürek Ragıp (Ed.). *Kariyer Yolculuğu*, içinde (s.91-98). Ankara: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği

Waters, V. (1982). **Therapies for children. Rational-Emotive Therapy**. In. CR. Reynolds & T. B. Gutkin (Eds), **A Handbook Of School Psychology**. Newyork; Wiley."

World Health Statistics (2006).www.who.int/whosis/whostat 2006. Erişim Tarihi Aralık 2006.

http://www.infopankki.fi/tr-TR/Iscinin_Haklari_ve_Sorumluluklari. Erişim Tarihi Mart 2007.

<http://kigem.com/content.asp>. Erişim Tarihi Mart 2007.

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php> 2007. Erişim Tarihi Ocak 2007.

<http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genelispiyasasi/hayatboyugrenme>.Dr. János Sz Tóth **Hayat Boyu Öğrenme Kavramı ve Uygulaması**. Erişim Tarihi Aralık 2006.

<http://www.torpil.com/torpil/rehberlik/detay.asp>. **ÖSS Öncesi Uzman Önerileri.**
Erişim Tarihi Mart 2007.

http://www.infopankki.fi/tr-TR/lscinin_Haklari_ve Sorumlulukları. Erişim Tarihi Mart 2007.

<http://www.pdr.org.tr/etik-kurallar-kitapcigi.htm>. Erişim Tarihi Mart 2007.

<http://www.pdrm.anadolu.edu.tr>. Erişim Tarihi Mart 2007.

http://www.sexual_harrassment_and_human_rights.htm. Erişim Tarihi Aralık 2006.

<http://www.quintessentialcareers.com> . Erişim Tarihi Şubat 2007.